Արաբերեն լեզվի

դասագիրք

492.7
Ա-25

1940

26 JUL 2013

№ №	Անուն		Տրանսկրիպ-ցիա	Արտասանությունը	տառերի ձևերը: առանձին ձևը	բառի սկզբում	բառի մեջտեղը	բառի վերջում
1	Ալիֆ	أَلِفٌ	;ā	ա	ا	ا	ـا	ـا
2	բա	بَاءٌ	b	բ	ب	بـ	ـبـ	ـب
3	թա	تَاءٌ	t	թ	ت	تـ	ـتـ	ـت
4	տսա	ثَاءٌ	ṯ	տս	ث	ثـ	ـثـ	ـث
5	ջիմ	جِيمٌ	ǧ	ջ	ج	جـ	ـجـ	ـج
6	հա	حَاءٌ	ḥ	հ	ح	حـ	ـحـ	ـح
7	խա	خَاءٌ	ch	խ	خ	خـ	ـخـ	ـخ
8	դալ	دَالٌ	d	դ	د	د	ـد	ـد
9	զալ	ذَالٌ	ḏ	զ	ذ	ذ	ـذ	ـذ
10	րա	رَاءٌ	r	ր	ر	ر	ـر	ـر
11	զա	زَاءٌ	z	զ	ز	ز	ـز	ـز
12	սին	سِينٌ	s	ս	س	سـ	ـسـ	ـس
13	շին	شِينٌ	š	շ	ش	شـ	ـشـ	ـش
14	սադ	صَادٌ	ṣ	ս	ص	صـ	ـصـ	ـص

ՀՍՍՀ ԱՆՎ. ԳՐԱԴԱՐԱՆ ГОС. БИБЛИОТЕКА ЗАКАВ-Арм. ССР им. А. Мясникяна

57013-66

№ №	Անուն		Տրանսկրիպ-ցիա	Արտասանությունը	տառերի ձևերը: առանձին ձևը	բառի սկզբում	բառի մեջտեղը	բառի վերջում
15	դադ	ضَادٌ	ḍ	դ	ض	ضـ	ـضـ	ـض
16	թա	طَاءٌ	ṭ	թ	ط	طـ	ـطـ	ـط
17	թզա	ظَاءٌ	z	զ	ظ	ظـ	ـظـ	ـظ
18	այն	عَيْنٌ	c	ը	ع	عـ	ـعـ	ـع
19	ղայն	غَيْنٌ	gh	ղ	غ	غـ	ـغـ	ـغ
20	ֆե	فَاءٌ	f	ֆ	ف	فـ	ـفـ	ـف
21	ղկաֆ	قَافٌ	q	կ	ق	قـ	ـقـ	ـق
22	քյաֆ	كَافٌ	k	ք	ك	كـ	ـكـ	ـك
23	լամ	لَامٌ	l	լ	ل	لـ	ـلـ	ـل
24	միմ	مِيمٌ	m	մ	م	مـ	ـمـ	ـم
25	նուն	نُونٌ	n	ն	ن	نـ	ـنـ	ـن
26	հա	هَاءٌ	h	հ	ه ه	هـ	ـهـ	ـه
27	վավ	وَاوٌ	w	վ	و	و	ـو	ـو
28	յա	يَاءٌ	j	յ-ի	ى	يـ	ـيـ	ـى

Ծանոթություն.– ل տառը (23-րդ) ا -ի հետ (1-ին) միանալով գրվում է لا և կարդացվում է լա:

1. 8. 9. 10. 11 և 27 (ا د ذ ر ز و) տառերը միայն իրենց նախորդող տառերի հետ են միանում:

26-րդ (ه ـهـ ـه) տառը երբեմն վերևից երկու կետ է ընդունում (ة ـة) և արտասանվում է ինչպես տ (3-րդ տառ ت): այս տառը կոչվում է تَاءٌ مَرْبُوطَةٌ թաա-մար-բութա, այսինքն կապված՝ միացված տ, ի տարբերություն երկար ت-ի: ل (23-րդ) և ك (22-րդ) տառերը միանալիս գրվում لك لك ձևով:

Արաբերեն տառերի արտասանությունը.–

Արաբերեն տառերի արտասանությունը տրված է աղյուսակում: Ավելի պարզության համար անհրաժեշտ է տալ հետևյալ պարզաբանումը:

Արաբերեն տառերի ձայնական (հնչյունական) սիստեմը զգալիորեն տարբերվում է հայերեն լեզվի ձայնական սիստեմից և քանակապես քիչ է հայերեն տառերից:

1. ալիֆ տառը, որպես բաղաձայն վերևից և ներքևից ստանում է համզա (ء) տառանիշը (այսպես إ և أ) և արտասանվում է թեթև կոկորդային սեղմումով. միևնույն ժամանակ ձայնավոր ա-ի, ի-ի, ու-ի դեր է կատարում. օրինակ أَعْلَمَ ա՛լամա (հայտնեց) إِرْتَفَعَ իրթաֆաա (բարձրացավ):

2. ب – բ արտասանվում է շրթունքներով, ինչպես بَابٌ բաբուն (դուռ)

3. ت – թ արտասանվում է համապատասխան հայերեն թ հնչյունին:

4. ث – ս տառը արտասանելու համար լեզվի ծայրը ատամներին կպցնելով թ-ի և ս-ի միջև շփական ձայն պետք է հանել, այս հնչյունը համապատասխանում է անգլերեն thing բառի th հնչմանը:

5. ح կոկորդային ուժեղ հ:

6. خ հայերեն խ-ի նման, մի քիչ ավելի ուժեղ:

7. ذ – արտասանվում է լեզվի ծայրով, դ-ի և զ-ի միջև:

8. ز նույնը զ:

9. س նույնը ս:

10. ص ս, ض դ, ط թ, ظ զ արտասանվում են սեղմումով: Այս հնչյունները կոչվում են էմֆատիկ, այսինքն հնչյուններ:

11. ع ուժեղ կոկորդային ա հնչում ունի, որ նշանակում ենք ՝ նշանով عَلِيٌّ Ալի:

12. غ ուժեղ կոկորդային ղ, օրինակ غَلَطٌ ղալաթուն:

13. ه ـهـ նույնը շնչական հ:

14. و արտասանվում է հայերեն վ-ի պես, միաժամանակ ու-ի դեր է կատարում:

15. ل հայերեն լ-ից ավելի փափուկ է հնչվում:

16. ي արտասանվում է ինչպես յ, միևնույն ժամանակ ձայնավոր ի է, մի շարք բառերի վերջում կարդացվում է որպես ա, ինչպես مَعْنًى մաանա (իմաստ):

ՁԱՅՆԱՆԻՇԵՐ

Արաբերենում ձայնավոր տառ չկա, ձայնավորի փոխարեն գործածվում են հատուկ օժանդակ նշաններ, որոնք ձայնավոր հնչյունների դեր են կատարում:

Հայերենում ձայնավորի երկար արտասանությունը ոչ մի նշանակություն չունի այս կամ այն բառը հասկանալու համար, սակայն արաբերենում ձայնավոր հնչյունի կարճ կամ երկար արտասանությունը մեծ նշանակություն ունի և նույն բառին տարբեր իմաստ է տալիս. օրինակ كَتَبَ քաթաբա (նա գրեց), իսկ كَاتَبَ քաաթաբա (նամակագրություն) է նշանակում: Այս ձայնանիշերը գրվում են դասագրքերում նախնական ուսուցման համար և բանաստեղծության մեջ, որտեղ պահանջվում է որոշակի սահմանված ընթերցանություն, իսկ հետագայում, սովորողը բավարար չափով լեզվին տիրապետելուց հետո, իր քերականական գիտ

լիքների նշման վրա. ինքնուրույն կերպով փառող է առանց այս ձայնանիշերի ճիշտ կարդալ բնագիրը:

Այս ձայնանիշերը — حَرَكَات հարաքաթուն երկու տեսակի են բաժանվում.

ԿԱՐՃ ՁԱՅՆԱՎՈՐՆԵՐ

Սրանք երեք հատ են.

1. فَتْحَة ֆաթհա — պատկերացվում է այս գծիկով ـَ և դրվում է բաղաձայն տառի վրա և արտասանվում է ա, առ ցույց է տալիս վանկում ա հնչյունի ներկայությունը, օրինակ.
بَ = բա, فَ = ֆա, قَلَمْ = կալամու (գրիչ):

2. كَسْرَة քասրա — պատկերացվում է այս գծիկով ـِ, դրվում է բաղաձայն տառի տակը և արտասանվում է ի, առ ցույց է տալիս վանկում ի հնչյունի ներկայությունը. օրինակ
بِ = բի, فِ ֆի, كِتَابٌ քիթաբուն (գիրք):

3. ضَمَّة ղամմա — պատկերացվում է ստորակետի նման ـُ, դրվում է բաղաձայն տառի վրա և արտասանվում է ինչպես ու, առ ցույց է տալիս ու հնչյունի ներկայությունը վանկում. օրինակ. بُ = բու, فُ ֆու:

Ծանոթություն.— ֆաթհան (կարճ ա ձայնավորը) կարդացվում է նաև ա-ի և է-ի միջատեղ ինչպես անգլերեն fat բառում, իսկ ղամման՝ O:

Այս ձայնավոր նշանների անհրաժեշտությունը շատ է զգացվում այն դեպքում, երբ հանդիպում ենք այնպիսի բառերի, որոնք նույն տառերով են գրվում, բայց տարբեր իմաստ ունեն. օրինակ. عَلِمَ = ալիմա (իմացավ, գիտցավ). իսկ عِلْمٌ = իլմ (գիտություն է նշանակում:

ԵՐԿԱՐ ՁԱՅՆԱՎՈՐՆԵՐ

Երբ ا و և ى տառերը իրենց նախորդ ձայների (ա, ու, ի) հետ գտնվեն, այսինքն ا-ից առաջ ֆաթհա

լինի, و-ից առաջ ղամմա և ى-ից առաջ քասրա, այս դեպքում ا و և ى երկար կարտասանվեն, սրանք իրենց տևողության տարածանով հավասարվում են երկու կարճ ձայնավորի, օրինակ, مَال = մալ (ունեցվածք, ապրանք) نُور = նուր (լույս), دِينَار = դինար (դրամ) եայլն:

Բացի ا-ից, որ միշտ երկար ա է, եթե ى-ին և و-ին նախորդող տառերը ֆաթհա ունենան, այս դեպքում նրանք այ և աու կամ աւ երկբարբառները կկազմեն, օրինակ. خَيْر = խայրուն (բարիք) جَوْز = ջավզուն (ընկույզ):

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

I

بُ بَ بِ   تُ تَ تِ   ثُ ثَ ثِ

جُ جَ جِ   حُ حَ حِ   خُ خَ خِ

دُ دَ دِ   ذُ ذَ ذِ   رُ رَ رِ

سُ سَ سِ   شُ شَ شِ   صُ صَ صِ

ضُ ضَ ضِ   طُ طَ طِ   ظُ ظَ ظِ

عُ عَ عِ   غُ غَ غِ   فُ فَ فِ

قُ قَ قِ   كُ كَ كِ   لُ لَ لِ

مُ مَ مِ   نُ نَ نِ   وُ وَ وِ

هُ هَ هِ   يُ يَ يِ   أُ أَ إِ

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

II

ثُو ثَا ثِي   تُو تَا تِي   بُو بَا بِي

خُو خَا خِي   حُو حَا حِي   جُو جَا جِي

رُو رَا رِي   ذُو ذَا ذِي   دُو دَا دِي

شُو شَا شِي   سُو سَا سِي   زُو زَا زِي

طُو طَا طِي   ضُو ضَا ضِي   صُو صَا صِي

غُو غَا غِي   عُو عَا عِي   ظُو ظَا ظِي

كُو كَا كِي   قُو قَا قِي   فُو فَا فِي

نُو نَا نِي   مُو مَا مِي   لُو لَا لِي

يُو يَا يِي   وُو وَا وِي   هُو هَا هِي

ԱՅԼ ՁԱՅՆԱՆԻՇՆԵՐ

1. سُكُون ـْـ սուքուն. այս նշանը դրվում է բաղաձայն տառի վրա և ցույց է տալիս ձայնանիշի (ձայնավորի) բացակայությունը բաղաձայնի հետ, օրինակ. مِنْ մին, بَلْ բալ, شُغُلْ շուղուլ, այս ձևով կազմված վանկերը կոչվում են փակ վանկեր ի տարբերություն մեկ բաղաձայնից և մեկ երկար ձայնավորից կազմված երկար վանկերի օրինակ مَا մա, فِي ֆի, هُو հու և այլն:

2. تَنْوِين Թանվին.- ըստ ձեր վերոհիշյալ ձայնանիշերի կրկնությունն է, որ գոյականների վերջը դրվելով՝ ն է

հնչվում և հասարակ անունին անորոշ հոդի իմաստ է տալիս:

Կա երեք տեսակ թանվին.

1. Թանվին ֆաթհա - ـًـ կարդացվում է ան ـً, օրինակ. كِتَابًا քիթաբան يَوْمًا յոման:

2. Թանվին քասրա. ـٍـ կարդացվում է ին ـٍ, օրինակ. كِتَابٍ մին քիթաբին. مِنْ كِتَابٍ

3. Թանվին դամմա - ـٌـ կարդացվում է ուն ـٌ, օրինակ. كِتَابٌ քիթաբուն: Այս ձայնանիշերով են կազմվում հայցական, սեռական և ուղղական հոլովները:

3. Թաշդիդ կամ շադդա شَدَّة, تَشْدِيد ـّـ այս նշանը որևէ բաղաձայն տառի վրա դրվելիս այդ տառը կրկնակի է արտասանվում, օրինակ. مَدَّة, مُرّ մադդա, մարրա. Թաշդիդ ا-ի վրա չի դրվում:

4. Մադդա مَدَّة - ـٓـ այս նշանը միայն ا-ի վրա է դրվում և երկար ա է կարդացվում. Երբ բառի մեջ երկու ا իրար են հաջորդում և երբ առաջին ا-ը համզայով է (ـٔ, օր. أا) այս դեպքում երկուսի միացումը դրվում է այսպես آ, իսկ երբ երկրորդ ا-ը համզայով է, أأ, այս դեպքում դրվում է այսպես آ: Օրինակ. أَخَذَ աախազա سَأَلَ սա-ա-լա:

5. Վասլա وَصْلَة - ـٱـ միացման նշան է. ا-ի վրա է դրվում և նշանակում է, որ ا-ը չի արտասանվում, իսկ նրան հաջորդող տառը միացված է արտասանվում նախորդող տառի հետ. օրինակ. طَالِبُ ٱلْمَدْرَسَةِ թալիբ-ուլ մադրասա عَبْدُ ٱلْقَادِرِ աբդուլ կադիր:

6. Համզա هَمْزَة-ն արտասանվում է կոկորդային. թեթև արտաշնչումով և գրվում է

1. Խոսքի սկզբում ալիֆով, օրինակ أَخ եղբայր. Համզան ֆաթհա և դամմայով եղած ժամանակ ալիֆի վրա է դրվում, իսկ քասրայով եղած ժամանակ ալիֆի տակն է դրվում, օրինակ إِعْلَم իմացիր, أُثِير ուսիրա:

Երբ բառի մեջտեղում համզան ձայնավորից է ընդունում, այդ դեպքում գրվում է այդ ձայնավորին համապատասխան տառի վրա, օր. سَأَلَ սաալա, سُئِلَ սուիլյա:

Խոսքի վերջում համզան առանձին է գրվում, օրինակ جَاءَ ջաա, جُزْءٌ ջուզա:

Արևային և լուսնային տառեր:

Արաբերեն տառերի 14-ը արևային և 14-ը լուսնային տառեր են կոչվում: Արևային տառերն են (حروف شَمْسِيَّة)

ت ث د ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ل ن

Արևային տառերից առաջ գրված أَل հոդերի ل լամը չի արտասանվում, իսկ արևային տառը կրկնակի է արտասանվում, օրինակ نَارٌ նարուն (կրակ) իսկ أَل հոդերով կարդացվում է أَلنَّارُ աննարու, دَارٌ դարուն, أَلدَّارُ ադդարու (տուն) և այլն:

Լուսնային տառեր حروف قَمَرِيَّة

ا ب ج ح خ ع غ ف ق ك ك ل

Լուսնային տառերից առաջ գրված أَل հոդերի ل-ն միշտ կարդացվում է, օրինակ. جَبَلٌ ջաբալուն (լեռ), أَلْجَبَلُ ալջաբալու, بَيْتٌ բայթուն (տուն), أَلْبَيْتُ ալբայթու, قَمَرٌ կամարուն (լուսին) أَلْقَمَرُ ալկամարու:

Ծանոթ.- Երկվանկ բառերում շեշտը դրվում է առա-

ջին վանկի վրա, օրինակ هَذَا հա-զա, بَلْ բի-լա, لِمَن լի-ման:

Բազմավանկ բառերի շեշտը դրվում է նախավերջին վանկի վրա, երբ նա երկար է, օրինակ. يَقُولُ յա-կու-լու

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

I

لَمْ - طَالَ - كَانَ - دَامَ - فِي - طَلَبَ - فَرَّ - دَلَّ - جَدَّ

مَوْتٌ - إِلَى - جَبَلٌ - نُورٌ - خَافَ - أَلْ - صَارَ - ضَارَ - مَا - نَوْمٌ

II

أَخٌ եղբայր - فَمٌ բերան, هَذَا այս, صَبْرٌ համբե-
րություն - هُوَ նա. لاَ ոչ - تَمَّ վերջացավ, - نَعَمْ այո
رَأْسٌ գլուխ - وَرَقٌ թուղթ - دَرْسٌ դաս - قَمَرٌ լուսին -
رَجُلٌ մարդ — عِلْمٌ գիտություն - اِبْنٌ որդի - جَارٌ եգիպ-
տոս - أَبٌ հայր — جَارٌ հարևան:

III

شَرْقٌ արևելք - لَكِنْ բայց - أَرْضٌ գետին - هُنَا այստեղ -
هُنَاكَ այնտեղ - عَالِمٌ գիտուն, شَارِعٌ փողոց أَسَاسٌ հիմք -
دَارٌ տուն - خَبَرٌ լուր - حَكَمَ դատել - شَامٌ Սիրիա - حَاكِمٌ կառա-
վարիչ - سَاعَةٌ ժամ, ժամացույց -

أَلدَّرْسُ الأَوَّلُ

مَا هَذَا؟ هَذَا دَفْتَرٌ - مَا هَذَا؟ هَذَا كِتَابٌ - وَمَا هَذَا؟
هَذَا قَلَمٌ - هَذَا وَرَقٌ - مَا هَذِهِ؟ هَذِهِ جَرِيدَةٌ - هَذَا
دَارٌ - وَمَا هَذِهِ؟ هَذِهِ مَدْرَسَةٌ - مَا هَذَا؟

هَذَا طَرِيقٌ - مَا هَذِهِ؟ هَذِهِ سَاعَةٌ -
هَذَا بَيْتٌ - كِتَابٌ وَ قَلَمٌ - دَفْتَرٌ وَ قَلَمٌ
طَالِبٌ وَ مَدْرَسَةٌ - طَرِيقٌ وَ سَاعَةٌ.

ԲԱՌԱՐԱՆ

այս =	هَذَا	ինչ =	مَا
գիրք =	كِتَابٌ	տետրակ =	دَفْتَرٌ
թերթ, թուղթ =	وَرَقٌ	մատիտ =	قَلَمٌ
թերթ, լրագիր =	جَرِيدَةٌ	այս (իգ.) =	هَذِهِ
ժամ, ժամացույց =	سَاعَةٌ	դպրոց =	مَدْرَسَةٌ
տուն =	دَارٌ	ճանապարհ =	طَرِيقٌ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Արաբերենում սեռը երկու է, արական (مُذَكَّر) և իգական (مُؤَنَّث)։

Արական սեռին պատկանող բոլոր անձանց և անասունների անունները արական են, օրինակ رَجُل մարդ, فَرَس ձի և այլն։

Իգական սեռին պատկանողները իգական են, օրինակ. إِمْرَأَة կին, دَجَاجَة հավ և այլն։

Մյուս անունները և իրերի անունները լինում են կամ արական և կամ իգական, օր. كِتَاب գիրք, قَمَر լուսին, دَرْس դաս, արական են, مَدْرَسَة դպրոց, شَمْس արեգակ, دُنْيَا աշխարհ իգական են։

Իգականի նշանը երեք է։

1. تَاءٌ مَرْبُوطَة (ة) օր. مَدْرَسَة դպրոց سَنَة տարի
2. أَلِف مَقْصُورَة (ى) օր. فَتْوَى վճիռ كُبْرَى մեծ
3. أَلِف مَمْدُودَة (ا) օր. دُنْيَا աշխարհ صَحْرَاء անապատ

իգական են նաև.

ա) մարդու մարմնի զույգ անդամները օր. عَيْن աչք, يَد ձեռք, رِجْل, قَدَم ոտք, كَتِف ուս և այլն։

բ) քաղաքների անունները օր. بَغْدَاد Բաղդադ, لِينِنْغْرَاد Լենինգրադ։

գ). առանց իգականացուցիչ նշանի հետևյալ անունները شَمْس արեգակ, دَار տուն, أَرْض գետին, نَار կրակ, رُوح, نَفْس անձ, سَمَاء երկինք, كَأْس գավաթ, حَرْب պատերազմ և այլն։

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

IV

Հետևյալ անուններում որոշել արականները և իգականները։

مَكْتَبَة գրադարան, سَعِيد երջանիկ. كَبِيرَة մեծ,
شَاهِد վկա شَاهِدَة վկա. أَنْف քիթ. غُرْفَة սենյակ,
ظَالِم բռնավոր, ظَالِمَة բռնավոր, مَكْتُوب նամակ, قَلَم մատիտ.
عَامِل բանվոր, تُونِس Թունիս. أَب հայր, أُخْت քույր

اَلدَّرْسُ اَلثَّانِي

مَا هَذَا؟ هَذَا دَفْتَرٌ كَبِيرٌ. مَا هَذِهِ؟ هَذِهِ طَاوِلَةٌ كَبِيرَةٌ. مَا هَذَا؟ هَذَا كِتَابٌ صَغِيرٌ. مَنْ هُوَ؟ هُوَ طَالِبٌ. اَلطَّالِبُ عَاقِلٌ. اَلْكِتَابُ كَبِيرٌ. اَلرَّجُلُ حَسَنٌ. اَلدَّارُ كَبِيرَةٌ. اَلْمَدِينَةُ اَلْكَبِيرَةُ. اَلسُّوقُ بَعِيدٌ. اَلطَّالِبَةُ عَاقِلَةٌ. خُبْزٌ طَيِّبٌ. قَلَمٌ طَوِيلٌ. اَلْبَيْتُ قَدِيمٌ. اَلْقَاضِي وَالْحَاكِمُ.

ԲԱՌԱՐԱՆ

կَبِيرٌ = մեծ		طَاوِلَةٌ = սեղան	
صَغِيرٌ = փոքր		مَنْ = ով	
هُوَ = նա		طَالِبٌ = ուսանող	
عَاقِلٌ = խելոք		رَجُلٌ = մարդ	
حَسَنٌ = լավ		دَارٌ = տուն	
مَدِينَةٌ = քաղաք		سُوقٌ = շուկա	
بَعِيدٌ = հեռու		خُبْزٌ = հաց	
طَيِّبٌ = լավ		طَوِيلٌ = երկար	
بَيْتٌ = տուն		قَدِيمٌ = հին	
قَاضٍ = դատավոր		حَاكِمٌ = կառավարիչ	

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

I Արաբերենում անունները լինում են որոշյալ և անորոշ, որոշիչ հոդն է اَلْ -ը, որը դրվում է անունների սկզբում և միանում է նրանց հետ, օրինակ. երբ մենք ասում ենք كِتَابٌ -ս նշանակում է գիրք (անորոշ) ընդհանրապես, իսկ երբ ասում ենք اَلْكِتَابُ նշանակում է որոշյալ մի գիրք - գիրքը: طَالِبٌ նշանակում է ուսանող (որևէ), اَلطَّالِبُ ուսանողը, այսինքն մեզ հայտնի ուսանողը, և ոչ թե ուսանող ընդհանրապես:

Անունները اَلْ որոշիչ հոդը առնելով, նրանց վերջավորության ٌ թանվին դամմեն ընկնում է, որովհետև արաբերենում թանվինը անորոշության նշան է հանդիսանում:

Հատուկ անունները հոդ չեն առնում, բացառություն են կազմում اَلْقَاهِرَةُ Կահիրե, اَلنِّيلُ Նեղոս, اَلْيَمَنُ Եմեն և այլ մի քանի անուններ:

Երբ անունների հետ գտնվող اَلْ որոշիչ հոդից առաջ لِ տառը դրվի, այդ դեպքում اَلْ -ի ալիֆը չի գրվում. օր. اَلْخَبِيرُ բարիք, لِلْخَبِيرِ ([illegible]) բարիքի համար:

II Արաբերենում ածականը միշտ գոյականից հետո է դրվում և համաձայնեցվում է սեռով, թվով ու հոլովով: օրինակ. اَلْمَدِينَةُ اَلْكَبِيرَةُ մեծ քաղաքը, اَلْكِتَابُ اَلْمُفِيدُ օգտակար գիրքը, اَلْكِتَابُ اَلْعَرَبِيُّ արաբերեն գիրքը և այլն:

Ածականը իգականի է վերածվում ة տառը ավելացնելով, օրինակ.

مُفِيدٌ օգտակար, իգականը مُفِيدَةٌ

جَمِيلٌ գեղեցիկ, — " — جَمِيلَةٌ

طَوِيل երկայն ; իգականը — طَوِيلَة

Այն ածականները, որոնք գույն կամ մարմնական պակասություն են նշանակում իգական ձև են ընդունում այսպես.

أَحْمَرُ կարմիր, իգականը — حَمْرَاءُ

أَبْيَضُ սպիտակ, — " — بَيْضَاءُ

أَسْوَدُ սև, — " — سَوْدَاءُ

أَصْفَرُ դեղին, — " — صَفْرَاءُ

ՄԱՐՄՆԱԿԱՆ ՊԱԿԱՍՈՒԹՅՈՒՆ

أَطْرَشُ խուլ, իգականը — طَرْشَاءُ

أَخْرَسُ համր, — " — خَرْسَاءُ

أَعْمَى կույր, — " — عَمْيَاءُ

أَعْرَجُ կաղ, — " — عَرْجَاءُ

III Երբ ածականը երկու կամ ավելի գոյականների վերաբերի, նույնպես սեռով և թվով համաձայնեցվում է, օրինակ.

إِشْتَرَيْتُ كِتَاب وَقَلَم جَدِيدِين Նոր գիրք և տետրակ գնեցի: Այստեղ جَدِيدِين երկակի է և ցույց է տալիս, որ թե տետրակը և թե գիրքը նոր է:

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

VI

أَلْبُسْتَانُ كَبِيرٌ ـ أَلْبُسْتَانُ أَلْكَبِيرُ ـ أَلْبَيْتُ أَلصَّغِيرُ ـ

أَلطَّالِبُ حَسَنٌ ـ أَلطَّالِبَةُ حَسَنَةٌ ـ لُغَة عَرَبِيَّة ـ

أَللُّغَةُ أَلْعَرَبِيَّةُ ـ أَلْمُعَلِّمُ أَلصَّالِحُ ـ رَجُلٌ طَيِّبٌ ـ

أَلرَّجُلُ طَيِّبٌ ـ أَلشَّارِعُ عَرِيضٌ ـ أَلْقَلَمُ أَحْمَرُ ـ

أَلْعَامِلُ مَشْغُولٌ ـ عَامِلَة مَشْغُولَة ـ أَلْجَرِيدَة

جَدِيدَةٌ ـ أَلسُّوقُ بَعِيدٌ ـ أَلْبَيْتُ أَلْقَدِيمُ ـ

أَلطَّالِبُ عَاقِلٌ ـ بَيْتٌ كَبِيرٌ ـ

ԱՐԱԲԵՐԵՆԻ ԹԱՐԳՄԱՆԵԼ

Այս գիրքը: Նրան դուռը: Ուսանողի գիրքը: Տունը մեծ է: Ուսուցիչը դպրոցումն է: Մարդը զբաղված է: Գրադարանը հեռու է: Իմ ուսուցիչս: Արա գիրքը: Քո տետրակը: Նրան տերը: Ողջույն Ձեզ: Ձեզ ողջույն:

S 7013-66

أَلدَّرْسُ أَلثَّالِثُ

مَن أَنْتَ؟ أَنَا طَالِبٌ. وَ مَن أَنتِ؟ أَنَا طَالِبَةٌ. مَن هُوَ؟ هُوَ شَاعِرٌ. مَن أَنتُم؟ نَحْنُ مُعَلِّمٌ وَ مُعَلِّمَات. وَ أَنتُنَّ؟ نَحْنُ أَيْضاً مُعَلِّمَات. مَن هِيَ؟ هِيَ مُعَلِّمَة. مَن هُم؟ هُم مُعَلِّمُونَ. مَن أَنتُمَا؟ نَحْنُ طَالِبَانِ. أَنتُم سَعِيدُونَ. هُم مَرِيضُونَ. هُوَ سَعِيد. هِيَ سَعِيدَة. كِتَابَانِ وَ دَفْتَرَانِ كَبِيرٌ. كِتَابٌ كَبِيرٌ.

БИБЛИОТЕКА ИНСТИТУТА ВОСТОКОВЕДЕНИЯ Академии Наук СССР

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՌ Գոս. Библиотека ՀՍՍՌ

أَنَا	=	ես	نَحْنُ	=	մենք
أَنْتَ	=	դու	أَنتُم	=	դուք

Նրանք	=	هُمْ	դու (իգ.)	=	أَنْتِ
բանաստեղծ	=	شَاعِرٌ	նա	=	هُوَ
բախտավոր	=	سَعِيدٌ	նա (իգ.)	=	هِيَ
հաճելի	=	لَطِيفٌ	հիվանդ	=	مَرِيضٌ
դուք (իգ.)	=	أَنْتُنَّ	մեծ	=	كَبِيرٌ
ցերեկ	=	نَهَارٌ	գիշեր	=	لَيْلَةٌ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Այս դասում մենք կծանոթանանք անձնական դերանուն-ների հետ:

Արաբերենում դերանուններն ունի թիվ, դեմք, սեռ և բաժանվում է անջատ և կցելի անձնական դերանունների:

Անջատ անձնական դերանուններ

	եզակի	երկակի	հոգնակի
Ա.Դ.	أَنَا = ես	—	نَحْنُ = մենք
Բ.Դ.	أَنْتَ = դու (ար.)	أَنْتُمَا	أَنْتُمْ = դուք (ար.)
	أَنْتِ = դու	դուք երկուսդ	أَنْتُنَّ = դուք (իգ.)
Գ.Դ.	هُوَ = նա (ար.)	هُمَا	هُمْ = նրանք (ար.)
	هِيَ = նա (իգ.)	նրանք երկուսը	هُنَّ = նրանք (իգ.)

Հետևաբար առաջին դեմքը եզակիում և հոգնակիում միևնույն է: երկակին բացակայում է: Բ-րդ և Գ-րդ դեմքերում երկա-կին նույնն է երկու սեռի համար:

أَلدَّرْسُ آلرَّابِعُ

كِتَابٌ . كِتَابَانِ . كِتَابَيْنِ . دَفْتَرٌ . دَفْتَرَانِ . دَفْتَرَيْنِ .
كِتَابٌ كَبِيرٌ . كِتَابَانِ كَبِيرَانِ . رَجُلٌ عَالِمٌ . رَجُلَانِ
عَالِمَانِ . كِتَابَانِ وَ دَفْتَرَانِ . نَحْنُ مُعَلِّمُونَ . مُعَلِّمَانِ
نَحْنُ مُعَلِّمَانِ . طَالِبَانِ مُجْتَهِدَانِ . أَنْتُمْ سَعِيدُونَ .
مُوسْكُوا وَ لِنِينْغْرَادْ مَدِينَتَانِ كَبِيرَتَانِ . دِمَشْقُ وَ
بَغْدَادُ مَدِينَتَانِ صَغِيرَتَانِ . أَلرَّجُلُ مَشْغُولٌ . رَجُلَانِ
مَشْغُولَانِ . كِتَابٌ صَعْبٌ . كِتَابَانِ صَعْبَانِ . مَدِينَةٌ
حَسَنَةٌ . مَدِينَتَانِ حَسَنَتَانِ . إِمْرَأَةٌ جَمِيلَةٌ .

ԲԱՌԱՐԱՆ

քաղաք	=	مَدِينَةٌ	մարդ	=	رَجُلٌ
գեղեցիկ, լավ	=	حَسَنٌ	զբաղված	=	مَشْغُولٌ
գեղեցիկ	=	جَمِيلَةٌ	կին	=	إِمْرَأَةٌ
դատավոր	=	قَاضٍ	դժվար	=	صَعْبٌ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Արաբերենում թիվը երեք է:

եզակի, երկակի և հոգնակի: Երկակին կազմվում է եզակիի ծայրը ـَانِ կամ ـَيْنِ մասնիկ ավելացնելով. օրինակ. كِتَابٌ մի գիրք, كِتَابَانِ երկու գիրք. كِتَابَيْنِ երկու գիրք:

ـَانِ — մասնիկը ուղղական հոլովի, իսկ ـَيْنِ — մասնիկը սեռական և հայցական հոլովներին է հատուկ։

Երրորդ դասում مُعَلِّمُونَ ուսուցիչներ հոգնակի է, եզակին مُعَلِّمٌ ուսուցիչ։ Արաբերենում հոգնակիի շատ ձևեր կան, բայց հիմնականում երկու ձևի է բաժանվում։

1. կանոնավոր հոգնակի, 2. անկանոն հոգնակի. կանոնավոր հոգնակին կազմվում է եզակիի մայրը ـُونَ (ուղղական հոլով) կամ ـِينَ (սեռական և հայցական հոլով) մասնիկներին ավելացնելով, օրինակ كَاتِبٌ գրող, քարտուղար. كَاتِبُونَ քարտուղարներ։

جَاءَ الْكَاتِبُونَ քարտուղարները եկան. (ուղղական հոլով).

رَأَيْتُ الْكَاتِبِينَ քարտուղարներին տեսա (հայցական հոլով)։

Այս ձևը արական կանոնավոր հոգնակի է կոչվում։

Իգական կանոնավոր հոգնակին կազմվում է եզակիի մայրը ـَاتٌ մասնիկը ավելացնելով օր. كَاتِبَةٌ، كَاتِبَاتٌ - طَاوِلَةٌ սեղան طَاوِلَاتٌ սեղաններ։

Այսպիսով կանոնավոր հոգնակի կազմվում է եզակիի մայրը մասնիկներ ավելացնելով. իսկ անկանոն հոգնակին կազմվում է եզակիի սկիզբը, մեջտեղը և վերջը տառեր ավելացնելով կամ պակասեցնելով ու ձայնանիշերի փոփոխումով։

Օրինակ. قَلَمٌ մատիտ — إِقْلَامٌ մատիտներ
جَارٌ դրացի — جِيرَانٌ դրացիներ
كِتَابٌ գիրք — كُتُبٌ գրքեր

ՀՈԳՆԱԿԻ ՁԵՎԵՐԸ

فِعَال ձևով

جَبَل - جِبَال   رَجُل - رِجَال   جَمَل - جِمَال

فُعُل ձև

كِتَاب - كُتُب   طَرِيق - طُرُق   مَدِينَة - مُدُن

فُعُول ձև

بَيْت - بُيُوت   شَيْخ - شُيُوخ   قَلْب - قُلُوب

أَفْعَال ձև

فَرَس - أَفْرَاس   سَمَك - أَسْمَاك   شَجَر - أَشْجَار

فُعَلَاءُ ձև

زَعِيم - زُعَمَاءُ   فَقِير - فُقَرَاءُ   وَزِير - وُزَرَاءُ ٧

فُعَّال ձև

طَالِب - طُلَّاب   حَاكِم - حُكَّام   حَارِس - حُرَّاس

أَفْعِلَة ձև

سِلَاح - أَسْلِحَة   سُؤَال - أَسْئِلَة   لِسَان - أَلْسِنَة

فَعَائِل ձև

جَرِيدَة - جَرَائِد   جَرِيمَة - جَرَائِم   خَزِينَة - خَزَائِن

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

VII

الْمُعَلِّمُ الصَّالِحُ - الْمُعَلِّمُونَ الصَّالِحُونَ - الْمُسْلِمُونَ
وَالْمُعَلِّمَاتُ مَشْغُولُونَ - الْبُيُوتُ عَالِيَةٌ - الطُّلَّابُ
حَاضِرُونَ - جَيْشٌ أَحْمَرُ - الْجَيْشُ الْأَحْمَرُ - الْجِبَالُ
عَالِيَةٌ - الْقُلُوبُ الْمُخْلِصَةُ - الْجَرَائِدُ الْكَبِيرَةُ - أَنْتُمْ
سَعِيدُونَ - غُرْفَةُ الطَّالِبِ كَبِيرَةٌ - مَفَاتِحُ بَابِ الْبَيْتِ -
بَسَاتِينُ الشَّامِ جَمِيلَةٌ - كُتُبُ الطَّالِبِ نَظِيفَةٌ -

ԱՐԱԲԵՐԵՆԻ ԹԱՐԳՄԱՆԵԼ

Նոր գրքեր – բարձր տներ, գյուղի դասատուները, աշխատասեր մարդիկ, գյուղի դռան բանալիները, քաղաքի փողոցները, ուսանողի մատիտները, մաքուր սրտեր:

الدَّرْسُ الْخَامِسُ

مَنْ هُوَ؟ هُوَ رَفِيقِي - مَا اسْمُهُ؟ اسْمُهُ صَادِقٌ -
مَا (كَيْفَ) اسْمُكَ؟ اسْمِي جَمِيلٌ - أَيْنَ الْكِتَابُ
رَفِيقِكَ؟ كِتَابُهُ فِي الْبَيْتِ - أَيْنَ مُعَلِّمُكُمْ؟ مُعَلِّمُنَا
فِي الْمَدْرَسَةِ - مَنْ أَنْتَ؟ أَنَا ابْنُ جَارِكَ - هَلْ
أَنْتَ طَالِبٌ؟ نَعَمْ أَنَا طَالِبٌ - وَهِيَ؟ هِيَ
طَالِبَةٌ - صَبَاحُكُمْ الْخَيْرُ. عَقِبْتُكُمْ أَنْ يَكُونَ خَيْراً عَزِيزِي

ԲԱՌԱՐԱՆ

որդի	= اِبْنٌ	ընկեր	= رَفِيقٌ
արդյոք (հարցակ.)	= هَلْ	անուն	= اِسْمٌ
դրացի	= جَارٌ	օ՜ (կոչական)	= يَا
այո	= نَعَمْ	տուն	= بَيْتٌ
բարի (գ)	= خَيْرٌ	առավոտ	= صَبَاحٌ
լինել	= يَكُونُ	հարգելի	= عَزِيزٌ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ.

Արաբերենում <u>իմ</u>, <u>քո</u>, <u>նրա</u> ստացական դերանունները արտահայտվում են վերջածանցներով, դիտելով այս դասում եղած բառերը, մենք ստանում ենք:

իմ ընկերը	رَفِيقٌ + ي = رَفِيقِي
իմ դասը	دَرْسٌ + ي = دَرْسِي
նրա գիրքը	كِتَابٌ + هُ = كِتَابُهُ
քո տունը	بَيْتٌ + كَ = بَيْتُكَ
ձեր տետրակը	دَفْتَرٌ + كُمْ = دَفْتَرُكُمْ

Հետևաբար այս վերջածանցները համապատասխանում են անձնական դերանունների սեռական հոլովին (ստացական դերանուններ) ու կոչվում են նաև <u>կցելի անձնական դերանուններ</u>:

Առաջին դեմքի եզակին և հոգնակին թե արական և թե իգական են:

Կցելի դերանունները, որոնք միանգամայն ստացական դերանուն են, ստացողի սեռովն ու թվովն են դրվում, օրինակ. كِتَابِي իմ գիրքը, (իգական և արական) كِتَابُكِ քո գիրքը (իգական) كِتَابُنَا մեր գիրքը (արական և իգական):

Վերջածանցները հետևյալներն են.

հոգնակի		երկակի	եզակի	
كُنَّ	كُمْ / نَا	كُمَا	كِ / كَ	ي
هُنَّ	هُمْ	هُمَا	هَا	هُ

Այս վերջածանցները հայերենում համապատասխանում են Ս, Դ, Ը, Ն ստացական հոդերին, որոնք փոխարինում են իմ, քո, նրա դերանուններին. գիրքս, իմ գիրքը ասելու:

Եզակի առաջին դեմքի ی դերանունը բացի խնդիր լինելու դեպքում իրենից առաջ ن տառն է ընդունում, օրինակ. ضَرَبَ նա ծեծեց, ضَرَبَنِي նա ինձ ծեծեց. كَتَبَ նա գրեց كَتَبَنِي ինձ գրեց:

Մյուս կցելի դերանունները անունների, բայերի և նախադրության վերջը ավելացնելով իբրև հատկացուցիչ և խնդիր են գործածվում, օրինակ. [illegible] նա այդ գրեց, كِتَابُهُمْ նրանց գիրքը أَمَامَهُ նրա առաջ ասելու:

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

VIII

يَدٌ نَظِيفَةٌ - دَرْسِي حَاضِرٌ - كِتَابِي غَائِبٌ دَرْسُنَا عَرَبِيٌّ

مُعَلِّمِي حَاضِرٌ فِي بَيْتِهِ - بَيْتُنَا بَعِيدٌ وَ بَيْتُكُمْ قَرِيبٌ - اسْمُكِ فَاطِمَةُ - أَبُونَا وَأَخُوكُمْ فِي السُّوقِ - هَلْ عِنْدَكَ كِتَابٌ - نَعَمْ يَا مُعَلِّمِي عِنْدِي كِتَابٌ - عِنْدَهُ وَرَقٌ وَ قَلَمٌ - بُسْتَانُكُمْ كَبِيرٌ - أَيْنَ رَفِيقُكَ - هُوَ هُوَ فِي الْبُسْتَانِ - صَدِيقِي رَجُلٌ صَالِحٌ -

ԱՐԱԲԵՐԵՆԻ ԹԱՐԳՄԱՆԵԼ

Իմ գիրքը և նրա տետրակը - մեր տունը մեծ է - քո մատիտը կարմիր է - ով է ձեր ուսուցիչը - մեր դրացին այսինչն է (فُلَانٌ) - ով կա ձեզ մոտ - մեզ մոտ մեր ընկերները կան - ուսանողները ներկա են դպրոցում:

اَلدَّرْسُ السَّادِسُ

كَتَبَ مَكْتُوبًا - ذَهَبَ الْعَامِلُ إِلَى مَصْنَعٍ - ذَهَبْنَا إِلَى الْمَدْرَسَةِ - أَبِي ذَهَبَ إِلَى السُّوقِ - كَتَبْتُ دَرْسِي وَ هِيَ كَتَبَتْ دَرْسَهَا - خَرَجْنَا مِنْ بَابِ الْمَدِينَةِ - هَلْ كَتَبْتَ دَرْسَكَ - لَا يَا مُعَلِّمُ مَا كَتَبْتُ دَرْسِي - نَعَمْ كَتَبْتُهُ - اَلطَّالِبُ شَرِبَ الْمَاءَ - وَ الطَّالِبَةُ شَرِبَتِ الْقَهْوَةَ - مَنْ فَتَحَ الْبَابَ - فَتَحْتِ وَ خَرَجْتِ - فَاطِمَةُ وَ جَمِيلَةُ ذَهَبْنَا إِلَى الْبُسْتَانِ - جَلَسْتُمْ فِي الْبُسْتَانِ -

ԲԱՌԱՐԱՆ

շուկա	=	سُوق	նա գրեց	=	كَتَبَ
պարտեզ (պարակ)	=	بُسْتَان	նա գնաց	=	ذَهَبَ
ջուր	=	مَاء	– ից	=	مِن
դեպի	=	إِلَى	բաց արեց	=	فَتَحَ
խմեց (նա)	=	شَرِبَ	դուրս եկավ	=	خَرَجَ
չէ	=	مَا	ոչ	=	لَا
գործարան	=	مَصْنَع	նա նստեց	=	جَلَسَ
սուրճ	=	قَهْوَة	բանվոր	=	عَامِل
դուռ, գրքի գլուխ	=	بَاب	այո	=	نَعَم

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Արաբերենում բայերի նախնական և ամենից պարզ ձևը կատարյալ եզակի արական գ դեմքն է, ըստ այնմ բայերը երկու կարգի են բաժանվում, պարզ կամ արմատական և ածանցյալ:

Արմատական կամ պարզ բայերը լինում են երկու տեսակ, եռատառ և քառատառ: Եռատառ կամ քառատառ է այն բայը, որի կատարյալ եզակի արական գ դեմքը երեք կամ չորս տառից է բաղկացած, օրինակ. كَتَبَ նա գրեց, ضَرَبَ նա խփեց, عَلِمَ (նա) իմացավ... եռատառ են, իսկ تَرْجَمَ (նա) թարգմանեց زَلْزَلَ նա ցնցեց, (այսինքն երկրաշարժ եղավ) քառատառ են: Ածանցյալ բայերը կազմվում են եռատառ կամ քառատառ արմատական բայերից՝ նրանց վրա

մեկ կամ ավելի տառ ավելացնելով, օրինակ. اِسْتَأْذَنَ թույլտվություն խնդրեց՝ أَذِنَ թույլատրել բայից:

Անունները առ նվազն երեք, առ առավելն հինգ արմատական տառերից են բաղկանում, բացառություն են կազմում أَبٌ հայր, أَخٌ եղբայր, فَمٌ բերան, يَدٌ ձեռք և մի քանի ուրիշ անուններ:

Արմատ կամ պարզ են այն անունները, որոնցում ավելորդ տառեր չկան, օրինակ. قَمَرٌ լուսին, رَجُلٌ մարդ, قُفْلٌ կողպեք և այլն, սրանք եռատառ անուններ են:

Քառատառ անուններ خَرْدَلٌ մանանեխ, دِرْهَمٌ դրամ, ցախ, مَعْدِنٌ հանք:

Հնգատառ արմատական անուններ سَفَرْجَلٌ սերկևիլ, جَحْمَرِشٌ ձոր և այլն:

Ածանցյալ են այն գոյականները, որոնցում հավելյալ տառեր կան. օրինակ مُكَاتَبَةٌ թղթակցություն, اِسْتِغْفَارٌ ներողություն խնդրել և այլն, սրանց արմատներն են كَتَبَ և غَفَرَ:

Բայի խոնարհում

Արաբերեն դիմավոր բայերը խոնարհման տեսակետից երեք գլխավոր ձև ունեն, կատարյալ, ներկա և հրամայական: Մյուս բոլոր ժամանակներն ու եղանակները կազմվում են մասնիկներով և օժանդակ բայով:

Կատարյալը կազմվում է հետևյալ վերջավորությունների օգնությամբ

Եզակի

	արական		իգական
1. ես		كَتَبْتُ	(ես) գրեցի

2-րդ كَتَبْتَ كَتَبْتِ (Դու) գրեցիր

3-րդ كَتَبَ كَتَبَتْ (Նա) գրեց

ԵՐԿԱԿԻ

արական իգական

2-րդ كَتَبْتُمَا Դուք երկուսով գրեցիք

3-րդ كَتَبَا كَتَبَتَا

Նրանք երկուսով գրեցին Նրանք երկուսով գրեցին

ՀՈԳՆԱԿԻ

արական իգական

1-ին كَتَبْنَا (Մենք) գրեցինք

2-րդ كَتَبْتُمْ كَتَبْتُنَّ (Դուք) գրեցիք

3-րդ كَتَبُوا كَتَبْنَ (Նրանք) գրեցին

Ծանոթություն.– ا տառը կատարյալի հոգնակի 3-րդ դեմքում չի կարդացվում

ԿԱՏԱՐՅԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿԻ ԽՈՆԱՐՀՄԱՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՂՅՈՒՍԱԿԸ

Եզակի		Երկակի		Հոգնակի	
արակ.	իգակ.	արակ.	իգակ.	արակ.	իգական
ـْتُ		—		ـْنَا	
ـْتَ	ـْتِ	ـْتُمَا		ـْتُمْ	ـْتُنَّ
ـَ	ـَتْ	ـَا	ـَتَا	ـُوا	ـْنَ

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

١٧

طَلَعَتِ الشَّمْسُ - غَرَبَ الْقَمَرُ - شَرِبَ الْوَلَدُ
لَبَنًا - جَارِي فِي بَيْتِهِ - جَلَسَ الرَّجُلُ فِي مَيْدَانٍ -
خَرَجْنَا مِنْ بَابِ الْمَدْرَسَةِ - هٰذَا كِتَابٌ نَافِعٌ - هَلْ
ذَهَبْتُمْ إِلَى بَارِيس - سَافَرْنَا إِلَى مُوسْكُوَا - لَا مَا سَافَرْنَا -
اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ - وَعَلَيْكُمُ السَّلَامُ -

ԱՐԱԲԵՐԵՆԻ ԹԱՐԳՄԱՆԵԼ

Ուսանողը գրադարան գնաց – Մենք տուն գնացինք – Նրանք (իգ.) դուրս եկան – Ուսանողուհին նամակ գրեց – Ես և ընկերս պարտիզում նստեցինք – Տան տերը տան դուռը բաց արեց – Ուսուցիչները տուն գնացին –:

اَلدَّرْسُ السَّابِعُ

مِفْتَاحُ بَابِ الْبَيْتِ - خَرَجَ صَاحِبُ الْبَيْتِ مِنْ بَيْتِهِ -
الْمُعَلِّمُ غَائِبٌ الْيَوْمَ - أَنْتُمْ حَاضِرُونَ فِي بَيْتِ الْجَارِ -
أَيْ أَمَامَ الدَّارِ - هَلْ ذَهَّبْتُمُ الْكَأْسَ - نَعَمْ ذَهَّبْنَاهُ -
كَسَرَ الرَّجُلُ الْقَدَحَ - دَخَلَ الْمُعَلِّمُ ثُمَّ الطَّالِبُ - طَرِيقُ
الْمَدِينَةِ عَرِيضٌ وَطَوِيلٌ - السُّوقُ الْمَدِينَةِ بَعِيدٌ - مَصْنَعُ
هٰذِهِ الْمَدِينَةِ قَرِيبٌ - الْمَكْتَبَةُ فِي الْمَدْرَسَةِ - جَلَسْتُ
فِي الْمَجْلِسِ - الْقَاضِي حَاضِرٌ فِي الْمَحْكَمَةِ -

ԲԱՌԱՐԱՆ

բանալի	=	مِفْتَاحٌ	առջև	=	أَمَامَ
այսօր	=	اَلْيَوْمَ	բացակա	=	غَائِبٌ
թաս-բաժակ	=	كَأْسٌ	ոսկեզօծել	=	ذَهَّبَ
հետո	=	ثُمَّ	ջարդուփշուր անել	=	كَسَّرَ
մոտիկ	=	قَرِيبٌ	հեռու	=	بَعِيدٌ
			գործարան	=	مَصْنَعٌ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Արաբերենում յուրաքանչյուր բայի և անունի կազմությունը սահմանելու համար հետևյալ ձևը ճնարված է, որով բառի արմատական ու հավելվածական գրերը, ինչպես նաև ձայնանիշերը մեկ առ մեկ ասելու փոխարեն, բառի ձիշտ ձևն է կազմվում ف ع և ل գրերով, որոնք եռատառ բառի արմատական գրերին են համապատասխանում, օրինակ. كَتَبَ ضَرَبَ ունեն فَعَلَ ձևը. Քառատառ և հինգ գրից բաղկացած բառերին فَعَلَ ձևին ավելացվում է երկու ل فَعْلَلَ և فَعْلَلٌ, جَوْهَرٌ և سَفَرْجَلٌ ձևով:

Երբ فَعَلَ ձևով կազմված եռատառ բառը ավելորդ գիր ունենա, այդ ավելորդ գիրը դրվում է فَعَلَ ձևի վրա իր ձայնանիշով միասին: Օրինակ كِتَابٌ բառի ձևն է فِعَالٌ, որտեղ երևում է ավելացված ا-ը և ձայնանիշերը:

Եռատառ պարզ բայերից կազմվում են, ժամանակի և տեղի անուններ مَفْعَلٌ և مَفْعِلٌ ձևով, որոնք ցույց են

տալիս գործողության ժամանակը և տեղը:

Օրինակ. صَنَعَ գործել, مَصْنَعٌ գործարան, جَلَسَ նստել, مَجْلِسٌ նստելու տեղ, այսինքն ժողովատեղի, պառլամենտ, حَكَمَ դատել, مَحْكَمَةٌ դատարան և այլն:

Արաբերենում անունները հոլովվում են նրանց ծայրի ձայնանիշերի փոփոխմամբ: Արաբերենում անունները ունեն երեք հոլով, ուղղական, սեռական և հայցական:

ُ և ٌ ձայնանիշերը ուղղականի են հատուկ.

ِ և ٍ սեռականի են հատուկ.

َ և ً հայցականի են հատուկ.

	Անորոշ անուն		Որոշիչ հոդով անուն	
ուղղ.	مَدْرَسَةٌ	դպրոց	اَلْمَدْرَسَةُ	դպրոցը
սեռ.	مَدْرَسَةٍ	դպրոցի	اَلْمَدْرَسَةِ	դպրոցին
հայց.	مَدْرَسَةً	դպրոց	اَلْمَدْرَسَةَ	դպրոցը

Մյուս հոլովները հետևյալ նախդիրներն են ընդունում

مِنْ - ից բացառականի մասնիկ

عَنْ - ից — " — — " -

خَرَجْتُ مِنَ الْمَدْرَسَةِ դպրոցից դուրս եկա.

تَرْجَمْتُ عَنْ كِتَابِي Գրքից թարգմանեցի

عَلَى , إِلَى վրա, դեպի, մինչ. ` տրականի մասնիկ

اَلْكِتَابُ عَلَى الطَّاوِلَةِ Գիրքը սեղանի վրա է

قَرَأْتُ الْكِتَابَ إِلَى آخِرِهِ Գիրքը կարդացի մինչև վերջ:

في մեջ, ում ներգոյականի մասնիկ

ل համար տրականի — " —

عاش في أيام هارون الرشيد նա ապրեց Հարուն ար-Ռաշիդի օրերում

هذا الكتاب لرفيقي այս գիրքը ընկերոջս է։

مع ով, հետ գործիականի մասնիկ

ب ով, հետ տրականի — " —

كتبت بالقلم մատիտով գրեցի

ذهبت مع رفيقي ընկերոջս հետ գնացի։

اَلدَّرْسُ الثَّامِنُ

كم عمرك - عمري عشرون سنة - كم عمره - عمره واحدة وعشرون - كم الساعة - الساعة عشر وعشرون دقيقة - كم كتاب في المكتبة - خمسة عشر كتابا - في أي وقت خرجت من البيت - خرجت منها في ثمانية ساعة صباحا - كم ثمن تلك الكتاب - عشرون منات - هذا غال كثير - بكم اشتريتم ثيابكم - اشتريت بمئة وخمسة وثلاثون دينارا - عدد أهل هذه المدينة مليون ومئة ألف تقريبا - اليوم كم تاريخنا - أول يناير - سنة ألف وتسع مئة وأربعون - ما هذا الكتاب - هذه سياحة - الأرض تدور على محورها دورة واحدة كل أربع وعشرين ساعة -

ԲԱՌԱՐԱՆ

كم = քանի عمر = կյանք

وقت = ժամանակ سنة = տարի

قيمة - ثمن = գին دقيقة = րոպե

أي = ո՞ր ثياب - لباس = հագուստ

أهل = ժողովուրդ, մարդիկ عدد = թիվ, քանակ

اشترى = գնել, ծախել, փոխանակել محور = առանցք

تاريخ = թվական, պատմություն غال = թանկ

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԹՎԱԿԱՆՆԵՐ և ԹՎԱՆՇԱՆՆԵՐ

	Արական	Իգական
1.	واحد - أحد	١ واحدة - إحدى
2.	اثنان	٢ اثنتان
3.	ثلاثة	٣ ثلاث
4.	أربعة	٤ أربع
5.	خمسة	٥ خمس
6.	ستة	٦ ست
7.	سبعة	٧ سبع
8	ثمانية	٨ ثمان

9	تِسْعَةٌ	٩ تِسْعٌ
10	عَشَرَةٌ	١٠ عَشْرٌ
11	أَحَدَ عَشَرَ	١١ إِحْدَى عَشْرَةَ
12	إِثْنَا عَشَرَ	١٢ إِثْنَتَا عَشْرَةَ
13	ثَلَاثَةَ عَشَرَ	١٣ ثَلَاثَ عَشْرَةَ
14	أَرْبَعَةَ عَشَرَ	١٤ أَرْبَعَ عَشْرَةَ
15	خَمْسَةَ عَشَرَ	١٥ خَمْسَ عَشْرَةَ
16	سِتَّةَ عَشَرَ	١٦ سِتَّ عَشْرَةَ
17	سَبْعَةَ عَشَرَ	١٧ سَبْعَ عَشْرَةَ
18	ثَمَانِيَةَ عَشَرَ	١٨ ثَمَانِيَ عَشْرَةَ
19	تِسْعَةَ عَشَرَ	١٩ تِسْعَ عَشْرَةَ
20	عِشْرُونَ	٢٠
21	أَحَدٌ وَعِشْرُونَ	٢١ إِحْدَى وَعِشْرُونَ
22	إِثْنَانِ وَعِشْرُونَ	٢٢ إِثْنَتَانِ وَعِشْرُونَ

30	ثَلَاثُونَ	٣٠
40	أَرْبَعُونَ	٤٠
50	خَمْسُونَ	٥٠

60	سِتُّونَ	٦٠
70	سَبْعُونَ	٧٠
80	ثَمَانُونَ	٨٠
90	تِسْعُونَ	٩٠
100	مِئَةٌ կամ مِائَةٌ	١٠٠
200	مِئَتَانِ կամ مِائَتَانِ	٢٠٠
300	ثَلَاثُ مِئَةٍ	٣٠٠
1000	أَلْفٌ	١٠٠٠
2000	أَلْفَانِ ـ أَلْفَيْنِ	٢٠٠٠
3000	ثَلَاثُ آلَافٍ	٣٠٠٠
50000	خَمْسُونَ أَلْفًا	٥٠٠٠٠
100000	مِئَةُ أَلْفٍ	١٠٠٠٠٠
1000000	مِلْيُونٌ կամ أَلْفُ أَلْفٍ	١٠٠٠٠٠٠

Տասնավորների հետ միավոր գործածելիս, միշտ միավորները տասնավորներից առաջ են դրվում և քսանից վերև եղողները و շաղկապով են կապվում:

Երեքից մինչև տասը թվերի գոյականը հոգնակի սեռական հոլովով է դրվում, օրինակ.

ثَلَاثَةُ رِجَالٍ   երեք մարդ

عَشَرَةُ كُتُبٍ   տասը գիրք

Տասնևմեկից մինչև իննսուն և ինը թվերի գոյականը եզա-կի հայցական հոլովով է դրվում․ օրինակ․

ثَلَاثُونَ يَوْمًا   երեսուն օր

خَمْسَ وَعَشْرَةَ طَالِبًا   տասնևհինգ ուսանող

Իսկ հարյուր և հազար թվերի գոյականը եզակի սեռական հոլովով է դրվում։

مِئَةُ كِتَابٍ   հարյուր գիրք

أَلْفُ قَلَمٍ   հազար մատիտ

أَلْفُ لَيْلَةٍ وَلَيْلَةٍ   հազար և մեկ գիշերներ

ԴԱՍԱԿԱՆ ԹՎԱԿԱՆՆԵՐ

արական	իգական	
أَوَّلُ	أُولَى	առաջին
ثَانٍ	ثَانِيَةٌ	երկրորդ
ثَالِثٌ	ثَالِثَةٌ	երրորդ
رَابِعٌ	رَابِعَةٌ	չորրորդ
خَامِسٌ	خَامِسَةٌ	հինգերորդ
سَادِسٌ	سَادِسَةٌ	վեցերորդ

سَابِعٌ	سَابِعَةٌ	յոթներորդ
ثَامِنٌ	ثَامِنَةٌ	ութերորդ
تَاسِعٌ	تَاسِعَةٌ	իններորդ
عَاشِرٌ	عَاشِرَةٌ	տասներորդ

1940   أَلْفٌ تِسْعُمِئَةٍ وَأَرْبَعُونَ ١٩٤٠

ԱՅՍ ԹՎԱՆՇԱՆՆԵՐԻ ԱՐԱԲԵՐԵՆԸ ԳՐԵԼ

3. 7. 9. 12. 18. 21 26 31. 38. 45. 54. 63. 72. 77. 81. 85, 94. 113.

306, 724, 1836 1905, 2037, 1939

أَلدَّرْسُ ٱلتَّاسِعُ

فَتَحَ ٱلْبَابَ ٱلْمُعَلِّمُ فَسَلَّمَ - إِفْتَحْ ٱلْبَابَ يَا
رَجُلُ - فَتَحْتُ ٱلْبَابَ وَدَخَلْتُ ٱلْغُرْفَةَ - هَلْ
عِنْدَكَ ٱلْكِتَابُ - نَعَمْ عِنْدِي - إِجْلِسْ وَإِقْرَأْ
دَرْسَكَ يَا طَالِبُ - أَجْلِسُ وَأَقْرَأُ دَرْسِي يَا
مُعَلِّمُ - هَلْ عِنْدَكَ دَفْتَرٌ - لَا عِنْدِي وَرَقٌ -
أُكْتُبِي فِي دَفْتَرِكِ يَا أُخْتِي - نَكْتُبُ دَرْسَنَا ٱلْعَرَبِيَّ -
لَا أَكْتُبُ دَرْسِي بَلْ أَكْتُبُ مَكْتُوبًا - إِقْرَأْ جَهْرًا يَا
طَالِبُ - إِذْهَبْ إِلَى ٱلْبَابِ وَإِفْتَحْهُ - خَرَجَ ٱلْغُلَامُ

لِيَذْهَبْ إِلَى الْمَكْتَبِ ـ حَضَرَ الْمُعَلِّمُ عَلَى الدَّرْسِ ـ
أَنَا أَيْضًا ذَاهِبٌ ـ مَا تَقُولُ أَنْتَ يَا رَجُلُ ـ

ողջունեցեք, բարևեցեք	=	سَلِّمُوا	ողջույն	=	سَلَامٌ
մոտը	=	عِنْدَ	բաց արեց	=	فَتَحَ
ներկա գտնվեց	=	حَضَرَ	սենյակ	=	غُرْفَةٌ
նստիր	=	إِجْلِسْ	բարձր	=	جِدًّا
գրքեր	=	الْكُتُبُ	բաց արա	=	إِفْتَحْ
գնա	=	رُوحْ	գնա	=	إِذْهَبْ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Արաբերենում բայի ներկա-ապառնի (անորոշ ներկա) ժամանակի խոնարհումը կազմվում է կատարյալի եզակի արական Գ դեմքի սկզբից ا ت ى ن տառերը ավելացնելով:

يَكْتُبُ (նա) գրում է բայի խոնարհումը

եզակի		երկակի		հոգնակի	
ար.	իգ.	ար.	իգ.	ար.	իգ.
أَكْتُبُ		—		نَكْتُبُ	
تَكْتُبُ	تَكْتُبِينَ	تَكْتُبَانِ		تَكْتُبُونَ	تَكْتُبْنَ
يَكْتُبُ	تَكْتُبُ	يَكْتُبَانِ	تَكْتُبَانِ	يَكْتُبُونَ	يَكْتُبْنَ

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆԻ ԿԱԶՄՈՒԹՅՈՒՆ

Եթե ներկայի եզակի արական Գ դեմքի երկրորդ տառը առանց ձայնանիշի է, այդ դեպքում սկզբի ي տառը փոխարինվում է إ-ով և կազմվում է հրամայականը:

Օրինակ يَفْتَحُ = բաց է անում, إِفْتَحْ բաց արա (հրամայական)

إِفْتَحْ - إِفْتَحِي = բաց արա (իգ.)

يَجْلِسُ = նստում է, إِجْلِسْ = նստիր, إِجْلِسِي = նստիր (իգ.)

يَضْرِبُ = խփում է, إِضْرِبْ = խփիր, إِضْرِبِي = խփիր (իգ.)

إِفْتَحُوا = բաց արեք, إِفْتَحْنَ = բաց արեք (իգ.)

إِجْلِسُوا = նստեցեք, إِجْلِسْنَ = նստեցեք (իգ.)

Եթե ներկայի 3-րդ գիրը ـُ դամմայով լինի, այդ դեպքում ավելացվող ا-ը դամմա է ընդունում, يَكْتُبُ գրում է, أُكْتُبْ գրիր, يَنْظُرُ նայում է, أُنْظُرْ

Ներկայի Գ դեմքի վրա لِ մասնիկը ավելացնելով և վերջին արմատական ձայնանիշը ջնջելով՝ Գ դեմքի հրամայական է կազմվում, օրինակ.

لِيَكْتُبْ թող գրե (արական)

لِتَكْتُبْ թող գրե (իգական)

لِيَكْتُبُوا թող նրանք գրեն (արական)

لِيَكْتُبْنَ թող նրանք գրեն (իգական)

Այս մասնիկը ներկայի և դերբայի հետ ևս գործածվի, ինչպես

لِأَكْتُبْ գրեմ, لِنَكْتُبْ գրենք

Մի շարք բայեր բացառությամբ են կազմում այս կանոնից

Օրինակ. يَتَكَلَّمُ = խոսում է, تَكَلَّمْ = խոսիր

يَقُولُ = ասում է   قُلْ = ասա

يَأْخُذُ = վերցնում է, առնում է, خُذْ = վերցրու - առ

اَلدَّرْسُ الْعَاشِرُ

دَخَلَ الطَّالِبُ الْغُرْفَةَ فَجَلَسَ عَلَى مَكَانِهِ. طَلَبَ الْمُعَلِّمُ أَنْ تَكْتُبَ دَرْسَكَ - كَانَ الطَّالِبُ يَذْهَبُ إِلَى السُّوقِ - شَاعِرُ مَايَاكُوفْسْكِي هُوَ مَشْهُورٌ فِي الْعَالَمِ - يَذْهَبُ إِلَى الْبُسْتَانِ - طَلَعَ الرَّجُلُ الْجَبَلَ - كَانَ اسْمُهُ سَلِيمًا - كُنْتُ حَاضِرًا عِنْدَكُمْ - خَرَجَ الْوَلَدُ وَيَلْعَبُ فِي الشَّارِعِ - كُنْتُ كَتَبْتُ دَرْسِي الْعَرَبِيَّ - كُنَّا ذَهَبْنَا - كُنْتُمْ طَلَبْتُمْ - كُتُبُ الْأَوْلَادِ نَظِيفَةٌ - هَذِهِ هِيَ الطَّالِبَةُ - رَجُلٌ كَبِيرٌ وَامْرَأَةٌ صَغِيرَةٌ - بَيْتُنَا كَبِيرٌ وَوَاسِعٌ - هَلْ كُنْتَ فِي الْمَدْرَسَةِ - لَا مَا كُنْتُ الْيَوْمَ فِي الْمَدْرَسَةِ -

ԲԱՌԱՐԱՆ

مَكَان	= տեղ	طَلَبَ	= ուզեց, պահանջեց
مِنْكُمْ	= ձեզանից	أَنْ	= որ, որպեսզի
مَشْهُور	= հայտնի, նշանավոր	كَانَ	= էր, եղավ
غُلَام	= տղա	طَلَعَ	= բարձրացավ
لَعِبَ	= խաղաց	شَارِع	= փողոց
حَضَرَ	= ներկա գտնվեց	سَلِيم	= անվտանգ (արական անուն)

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

أَنْ որ, որպեսզի մասնիկը բայի ներկա-ապառնիի (անորոշ-ներկա) առաջ դրվելով կազմում է ստորադասական (ըղձական) եղանակ. օրինակ

طَلَبَ الْمُعَلِّمُ أَنْ تَكْتُبَ ուսուցիչը պահանջեց, որպեսզի գրես:

Արաբերենում անցյալ անկատարը կազմվում է բայի ներկայի առաջ كَانَ (էր, եղավ) բայը դնելով և ստորոգյալի հետ միասին է խոնարհվում. օրինակ.

كَانَ الطَّالِبُ يَذْهَبُ ուսանողը գնում էր

كَانَ يَكْتُبُ գրում էր

كُنْتُ أَذْهَبُ գնում էի

Իսկ անցյալ վաղակատարը կազմվում է բայի կատարյալի առաջ كَانَ բայը դնելով և համաձայնեցվում՝ թվով, դեմքով ու սեռով:

Այս մասնիկը ներկայի Ա դեմքի հետ ևս գործածվում, ինչպես
لِأَكْتُبْ գրեմ, فَلْنَكْتُبْ գրենք

Մի շարք բայեր բացառություն են կազմում այս կանոնից

Օրինակ. يَتَكَلَّمُ = խոսում է, تَكَلَّمْ = խոսիր

يَقُولُ = ասում է   قُلْ = ասա

يَأْخُذُ = վերցնում է, առնում է, خُذْ = վերցրու - առ

اَلدَّرْسُ العَاشِرُ

دَخَلَ الطَّالِبُ الغُرْفَةَ فَجَلَسَ عَلَى مَكَانِهِ. طَلَبَ المُعَلِّمُ أَنْ نَكْتُبَ دَرْسَكُمْ - كَانَ الطَّالِبُ يَذْهَبُ إِلَى السُّوقِ - شَاعِرُ مَايَاكُوفْسْكِي هُوَ مَشْهُورٌ فِي العَالَمِ - يَذْهَبُ إِلَى البُسْتَانِ - طَلَعَ الرَّجُلُ الجَبَلَ - كَانَ اِسْمُهُ سَلِيمًا - كُنْتُ حَاضِرًا عِنْدَكُمْ - فَرِحَ الوَلَدُ وَيَلْعَبُ فِي الشَّارِعِ - كُنْتُ كَتَبْتُ دَرْسِي العَرَبِيَّ - كُنَّا ذَهَبْنَا - كُنْتُمْ جَلَسْتُمْ - كُتُبُ الأَوْلَادِ نَظِيفَةٌ - هٰذِهِ هِيَ الأَمْثِلَةُ - رَجُلٌ كَبِيرٌ وَامْرَأَةٌ صَغِيرَةٌ - بَيْتُنَا كَبِيرٌ وَوَاسِعٌ - هَلْ كُنْتَ فِي المَدْرَسَةِ - لَا مَا كُنْتُ اليَوْمَ فِي المَدْرَسَةِ -

ԲԱՌԱՐԱՆ

مَكَان	= տեղ	طَلَبَ	= ուզեց, պահանջեց
مِنْكُمْ	= ձեզանից	أَنْ	= որ, որպեսզի
مَشْهُور	= հայտնի, հռչակավոր	كَانَ	= էր, եղավ
غُلَام	= տղա	طَلَعَ	= բարձրացավ
لَعِبَ	= խաղաց	شَارِع	= փողոց
حَضَرَ	= ներկա գտնվեց	سَلِيم	= անվնաս (արական անուն)

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

أَنْ որ, որպեսզի մասնիկը բայի ներկա-ապառնիի (անորոշ-ներկա) առաջ դրվելով կազմում է ստորադասական (ըղձական) եղանակ. օրինակ

طَلَبَ المُعَلِّمُ أَنْ نَكْتُبَ ուսուցիչը պահանջեց, որպեսզի գրենք:

Արաբերենում անցյալ անկատարը կազմվում է բայի ներկայի առաջ كَانَ (էր, եղավ) բայը դնելով և ստորոգյալի հետ միասին է խոնարհվում. օրինակ.

كَانَ الطَّالِبُ يَذْهَبُ ուսանողը գնում էր

كَانَ يَكْتُبُ գրում էր

كُنْتُ أَذْهَبُ գնում էի

Իսկ անցյալ վաղակատարը կազմվում է բայի կատարյալի առաջ كَانَ բայը դնելով և համաձայնեցվում թվով, դեմքով ու սեռով:

كَانَ كَتَبَ — գրել էր

كُنْتُ — գրել էի

كَانُوا كَتَبُوا — գրել էին

كَانَتْ كَتَبَتْ — գրել էր (իգական)

اَلدَّرْسُ ٱلْحَادِي عَشَرَ

هَلْ كَتَبْتَ ٱلْمَكْتُوبَ - لَا مَا كَتَبْتُ - لِمَاذَا مَا كَتَبْتَ - كُنْتُ مَشْغُولًا - هَلْ فَهِمْتَ كَلَامِي - نَعَمْ فَهِمْتُ كَلَامَكُمْ - وَأَنْتُمْ فَهِمْتُمْ - نَعَمْ نَحْنُ أَيْضًا فَهِمْنَا - طَلَعَتِ ٱلشَّمْسُ وَغَرَبَ ٱلْقَمَرُ - رَجَعْنَا إِلَى ٱلْبَيْتِ نَحْوَ مَسَاءٍ - هُمْ رَجَعُوا فِي أَرْبَعِ سَاعَةٍ - لَمْ يَعْلَمْ كَمِ ٱلسَّاعَةُ - مَتَى ذَهَبَ رَفِيقُكَ - هُوَ ذَهَبَ أَمْسِ - لَمْ يَذْهَبِ ٱلْيَوْمَ - مَا ذَهَبْنَا أَمْسِ وَنَذْهَبُ ٱلْآنَ - فَرِحَ ٱلْغُلَامُ وَطَلَبَ أَنْ يَذْهَبَ - فَهِمْنَاكُمْ يَا مُعَلِّمُ - أَنَا ذَاهِبٌ إِلَى ٱلسُّوقِ - هُمْ ذَاهِبُونَ إِلَى ٱلْكُلِّيَّةِ - هُمْ يَذْهَبُونَ إِلَى دَارِ ٱلْمُعَلِّمِ - لِمَاذَا لَا تَذْهَبُونَ أَنْتُمْ إِلَى بَيْتِنَا -

ԲԱՌԱՐԱՆ

لِمَاذَا	ինչու, ինչի համար	فَهِمَ	հասկացավ
كَلِمَةٌ	բառ	أَلْآنَ	հիմա
غَرَبَ	մայր մտավ	طَلَعَتْ	ծագեց, բարձրացավ
نَحْوَ	մոտ, մոտավորապես	رَجَعَ	վերադարձավ
نِصْفٌ	կես	أَمْسِ	երեկ
مَتَى	երբ	فَرِحَ	ուրախացավ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

لَيْسَ, لَمْ, مَا, لَا ժխտական և արգելական մասնիկներ են։

لَا ոչ, չէ, չկա բացարձակ ժխտական է

لَا شَيْءَ عَلَى ٱلطَّاوِلَةِ - սեղանի վրա ոչ մի բան չկա

لَا بُطْرُسُ هُنَا — Պետրոսը այստեղ չէ

لَا تَكْذِبْ — մի ստեր

لَا يَكْتُبُ — չի գրում

لَا أَفْهَمُ — չեմ հասկանում

لَا غَيْرُ — ուրիշ ոչինչ

لَمْ մասնիկը անկատար ժամանակին կատարյալի իմաստ է տա։

لَمْ يَذْهَبْ — չգնաց (նա)

لَمْ يَعْلَمْ — չիմացավ (նա)

لَمْ أَكْتُبْ — չգրեցի

لَمْ մասնիկից հետո դրված բայի ներկա ժամանակի վերջին տառը ُ դամման փոխվում է ْ սուքունի:

Բայի կատարյալից առաջ مَا մասնիկը ավելացնելով բացասական ձև է կազմվում. օրինակ.

مَا كَتَبْتُ չգրեցի   مَا فَرِحْتُ չհասկացա

لَيْسَ չէ պակասավոր, թերիմաստ բայի խոնարհումը:

եզակի		հոգնակի	
ար.	իգ.	ար.	իգ.
لَسْتُ		لَسْنَا	
لَسْتَ	لَسْتِ	لَسْتُمْ	لَسْتُنَّ
لَيْسَ	لَيْسَتْ	لَيْسُوا	لَسْنَ

لَسْتُ طَالِبًا — ես ուսանող չեմ

لَسْتُ كَاذِبًا — ես ստախոս չեմ

الْمَدْرَسَةُ لَيْسَتْ بَعِيدَةً — դպրոցը հեռու չէ

هُوَ لَيْسَ كَاتِبًا — նա գրող չէ

اَلدَّرْسُ الثَّانِي عَشَرَ

هَلْ تَتَكَلَّمُ بِالْعَرَبِي - نَعَمْ أَنَا أَتَكَلَّمُ بِالْعَرَبِي قَلِيلًا - هُوَ أَيْضًا يَتَكَلَّمُ - مَا يَقُولُ هَذَا الرَّجُلُ - يَقُولُ أَنَّهُ يَذْهَبُ إِلَى مِصْرَ - قَالَ الطَّالِبُ عَنِ الْمُعَلِّمِ - قَالَ مُعَلِّمُنَا أَنَّهُ يَكُونُ الْيَوْمَ غَائِبًا - خَرَجَ الْمُعَلِّمُ مَسْرُورًا - هَذَا الْكِتَابُ صَعْبٌ جِدًّا - هَذَا بَيْتٌ كَبِيرٌ جِدًّا - فَرِحَ فَرَحًا شَدِيدًا - سَافَرَ رَاكِبًا - كُلُّ جَدِيدٍ لَذِيذٌ وَكُلُّ عَتِيقٍ عَزِيزٌ -

ԲԱՌԱՐԱՆ

تَكَلَّمَ	= խոսեց	قَلِيلًا	= քիչ
قَالَ	= ասաց	مِصْر	= Եգիպտոս
عَنْ	= մասին	مَسْرُور	= ուրախ
صَعْبٌ	= դժվար	كَذَبَ	= ստեց
جِدًّا	= խիստ, շատ	فَرِحَ	= ուրախացավ
سَافَرَ	= ճանապարհ մեկնեց գնաց	رَكِبَ	= նստել - հեծնել
شَدِيد	= խիստ, շատ սաստիկ	جَدِيد	= նոր
لَذِيذ	= համեղ	عَتِيق	= հին
عَزِيز	= հարգելի	كُلّ	= ամեն մի, բոլոր

ԲԱՌԱՐԱՆ

Ածականի հետ – جِدًّا շատ, խիստ. كَثِيرًا = շատ, لِلْغَايَةِ = չափազանց բառերից մեկը ավելացնելով բացարձակ գերադրական ածականներ են կազմվում

هَذَا الرَّجُلُ كَبِيرٌ جِدًّا = Այս մարդը շատ մեծ է

هَذَا الْكِتَابُ صَعْبٌ جِدًّا = Այս գիրքը շատ դժվար է

هَذَا الْفَلَّاحُ غَنِيٌّ جِدًّا = Այս գյուղացին չափազանց հարուստ է

لَيْسَ ոչ պակասավոր բայով կազմված նախադասության ստորոգյալը հայցական հոլովով է դրվում:

لَسْتُ طَالِبًا = Ես ուսանող չեմ

لَيْسَ كَاذِبًا = Նա ստախոս չէ

Արաբերենում մակբայի իմաստով են ածականները, որոնք որակական մակբայ են կոչվում, ինչպես.

خَرَجَ الْوَلَدُ مَسْرُورًا = Տղան ուրախացած դուրս եկավ.

رَجَعَ الْفَارِسُ ظَافِرًا = Ձիավորը հաղթական վերադարձավ.

Մի շարք անուններ անորոշ հայցական [illegible] ձևով մակբայաբար են գործածվում. օրինակ.

لَيْلًا وَنَهَارًا = Գիշեր և ցերեկ

دَائِمًا = միշտ , حَالًا = անմիջապես , غَدًا = վաղը

الدَّرْسُ الثَّالِثَ عَشَرَ

مَنْ أَخَذَ الْكِتَابَ. هَلْ أَخَذْتَ. لَا أَنَا مَا أَخَذْتُ.
خُذْ هَذَا الْخُبْزَ يَا وَلَدُ. أَخَذْنَا كِتَابَكُمْ. لَمْ يَأْخُذْ شَيْئًا.
سَأَلْتُ عَنْ حَالِ وَأَحْوَالِكُمْ. هَلْ سَأَلْتُمْ عَنْ حَالِهِمْ.
نَعَمْ سَأَلْنَاهُمْ. سَأَلَ الْمُعَلِّمُ دَرْسَنَا. إِسْأَلْ هَذَا الْوَلَدَ
مِنْ أَيْنَ هُوَ. قَرَأْتُ دَرْسِي. هَلْ قَرَأْتَ الْمَكْتُوبَ
أَبُوكَ. قَرَأْنَا مَكْتُوبَ أَخِي. إِسْأَلْ رَفِيقَكَ مَا يَقْرَأُ. خُذْ
كِتَابَكَ وَاقْرَأْ دَرْسَكَ. قَدْ عَرَفْنَا أَنَّ الْقَاضِيَ سَأَلَهُمْ.
يَقْتُلُ اللِّصُّ الْمُسَافِرَ فِي اللَّيْلِ وَيَأْخُذُ مَالَهُ. أَمَرَ الْوَزِيرُ
أَنْ يَحْضُرَ اللِّصُّ. وَحَضَرَ اللِّصُّ أَمَامَ الْقَاضِي.

ԲԱՌԱՐԱՆ

أَخَذَ = առավ, վերցրեց   هَلْ հարց.   أَحْوَالٌ = վիճակ, դրություն, տրամադրություն

شَيْخٌ = ծերունի   قَرَأَ = կարդաց

ԲԱՌԱՐԱՆ

Մակբայական ձեւ - جِدًّا շատ, խիստ , كَثِيرًا = շատ , بِالْغَايَةِ = չափազանց բառերից մեկը ավելացնելով բացարձակ գերադրական ածականներ են կազմվում

هَذَا الرَّجُلُ كَبِيرٌ جِدًّا = Այս մարդը շատ մեծ է

هَذَا الْكِتَابُ صَعْبٌ جِدًّا = Այս գիրքը շատ դժվար է

هَذَا الْفَلَّاحُ غَنِيٌّ جِدًّا = Այս գյուղացին չափազանց հարուստ է

لَيْسَ չէ պակասավոր բայով կազմված նախադասության ստորոգյալը հայցական հոլովով է դրվում:

لَسْتُ طَالِبًا = Ես ուսանող չեմ

لَيْسَ كَاذِبًا = Նա ստախոս չէ

Արաբերենում մակբայի իմաստով են ածականները, որոնք որակական մակբայ են կոչվում. ինչպես.

خَرَجَ الْوَلَدُ مَسْرُورًا = Տղան ուրախացած դուրս եկավ.

رَجَعَ الْفَارِسُ ظَافِرًا = Ձիավորը հաղթական վերադարձավ.

Մի շարք անուններ անորոշ հայցական է ձեւով մակբայաբար են գործածվում. օրինակ.

لَيْلًا وَنَهَارًا = Գիշեր և ցերեկ

دَائِمًا = միշտ , حَالًا = անմիջապես , غَدًا = վաղը

الدَّرْسُ الثَّالِثَ عَشَرَ

مَنْ أَخَذَ الْكِتَابَ - هَلْ أَخَذْتَ - لَا أَنَا مَا أَخَذْتُ -
خُذْ هَذَا الْخُبْزَ يَا وَلَدُ - أَخَذْنَا كِتَابَكُمْ - لَمْ يَأْخُذْ شَيْئًا -
سَأَلْتُ عَنْ مَالِ وَأَمْوَالِكُمْ - هَلْ سَأَلْتُمْ عَنْ حَالِهِمْ -
نَعَمْ سَأَلْنَاهُمْ - سَأَلَ الْمُعَلِّمُ دَرْسَنَا - إِسْأَلْ هَذَا الْوَلَدَ
مِنْ أَيْنَ هُوَ - قَرَأْتُ دَرْسِي - هَلْ قَرَأْتَ الْمَكْتُوبَ
أَبُوكَ - قَرَأْنَا مَكْتُوبَ أُمِّي - إِسْأَلْ رَفِيقَكَ مَا يَقْرَأُ - هَذَا
كِتَابُكَ وَاقْرَأْ دَرْسَكَ - قَدْ عَرَفْنَا أَنَّ الْقَاضِيَ سَأَلَهُمْ -
يَقْتُلُ اللِّصُّ الْمُسَافِرَ فِي اللَّيْلِ وَيَأْخُذُ مَالَهُ - أَمَرَ الْوَزِيرُ
أَنْ يَحْضُرَ اللِّصُّ - وَحَضَرَ اللِّصُّ أَمَامَ الْقَاضِي -

ԲԱՌԱՐԱՆ

أَخَذَ = առավ, վերցրեց , هَلْ հարց. , أَحْوَال = վիճակ, դրություն, տրամադրություն

شَيْخٌ = ծերունի , قَرَأَ = կարդաց

գիտցավ	= عَرَفَ	հարցրեց	= سَأَلَ
հյուր, ճանապարհորդ	= مُسَافِرٌ	գող	= لِصٌّ - سَارِقٌ
ունեցվածք	= مَالٌ	գիշեր	= لَيْلٌ - لَيْلَةٌ
արդեն	= قَدْ	հրամայեց	= أَمَرَ
վաչիր, օգնական, մինիստր	= وَزِيرٌ	ներկայացավ	= حَضَرَ
		սպանեց	= قَتَلَ.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Արաբերեն բայերն իրենց արմատական տառերի տեսակի համեմատ երկուսի են բաժանվում, կանոնավոր և անկանոն բայեր։ Կանոնավոր են կոչվում այն բայերը, որոնց արմատը ا و ي փոփոխական տառերը չի պարունակում։ Անկանոն են այն բայերը, որոնց արմատական տառերից մեկը կամ երկուսը փոփոխական տառերից են այս դասում أَخَذَ վերցրեց, առավ, سَأَلَ հարցրեց, قَرَأَ կարդաց բայերը անկանոն համզայավոր բայեր են, որոնցից արմատական տառերից մեկը համզայով ալիֆն է։

سَأَلَ Նա հարցրեց բայի խոնարհումը

Ներկա	Կատարյալ
أَسْأَلُ	سَأَلْتُ

سَأَلَ Նա հարցրեց բայի խոնարհումը

Ներկա	Կատարյալ
أَسْأَلُ	سَأَلْتُ
تَسْأَلُ - تَسْأَلِينَ	سَأَلْتَ - سَأَلْتِ
يَسْأَلُ - تَسْأَلُ	سَأَلَ - سَأَلَتْ
نَسْأَلُ	سَأَلْنَا
تَسْأَلُونَ - تَسْأَلْنَ	سَأَلْتُمْ - سَأَلْتُنَّ
يَسْأَلُونَ - يَسْأَلْنَ	سَأَلُوا - سَأَلْنَ

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ

արական		իգական
إِسْأَلْ	եզակի	إِسْأَلِي
إِسْأَلُوا	հոգնակի	إِسْأَلْنَ

قَرَأَ Նա կարդաց բայի խոնարհումը

Ներկա	Կատարյալ
أَقْرَأُ	قَرَأْتُ
تَقْرَأُ - تَقْرَئِينَ	قَرَأْتَ - قَرَأْتِ
يَقْرَأُ - تَقْرَأُ	- قَرَأَتْ

نَقْرَأُ	قَرَأْنَا
تَقْرَأُونَ - تَقْرَأْنَ	قَرَأْتُمْ - قَرَأْتُنَّ
يَقْرَأُونَ - يَقْرَأْنَ	قَرَأُوا - قَرَأْنَ

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ

արական		իգական
إِقْرَأْ	եզակի	إِقْرَإِي
إِقْرَأُوا	հոգնակի	إِقْرَأْنَ

اَلدَّرْسُ ٱلرَّابِعَ عَشَرَ

هٰذَا ٱلرَّجُلُ ٱلَّذِي وَصَلَ مِنْ بَغْدَادَ رَفِيقِي - دَخَلْنَا ٱلْمَنْزِلَ وَشَرِبْنَا ٱلْقَهْوَةَ - هٰذَا ٱلْفِنْجَانُ فَارِغٌ - أُخْتِي ٱلَّتِي خَرَجَتْ مِنَ ٱلْحُجْرَةِ ذَهَبَتْ - ٱلْمُسَافِرُ ٱلَّذِي رَأَيْتُهُ أَمْسِ سَافَرَ - اِنْطَلَقْتُ إِلَى ٱلْيَمِينِ وَٱنْطَلَقَ إِلَى ٱلشِّمَالِ - عَلَى ٱلرَّأْسِ وَٱلْعَيْنِ - لَا أَدْرِي سَبَبَ ذٰلِكَ - هَلْ تَعْرِفُ مَا تَقُولُ هٰذِهِ ٱمْرَأَةٌ - كَمْ سَطْرًا كَتَبْتَ - كَتَبْتُ عِشْرُونَ سَطْرًا - دَخَلْتُ ٱلْبَلَدَ وَنَزَلْتُ ٱلْخَانَ - ضَرَبَنِي ضَرْبًا شَدِيدًا - قَالَ ٱلرَّجُلُ كَذَا وَكَذَا - كَمْ طَالِبًا حَاضِرٌ ٱلْيَوْمَ عِنْدَنَا -

فَرِحَ فَرَحًا شَدِيدًا - كَتَبَتِ ٱلْجَرِيدَةُ عَنْ هٰذَا رَجُلٍ - أَعْلَمُ بِذٰلِكَ مِنْهُمْ -

ԲԱՌԱՐԱՆ

اَلَّذِي	= որ, այն որ։	وَصَلَ	հասավ, ժամանեց =
مَنْزِلٌ	= իջևան, տուն	قَهْوَة	սուրճ =
فِنْجَانٌ	= սուրճի բաժակ	فَارِغٌ	դատարկ =
مُسَافِرٌ	= ճանապարհորդ	حُجْرَةٌ	սենյակ =
اِنْطَلَقَ	= ուղևորվել, գնալ	يَمِينٌ	աջ =
شِمَالٌ	= ձախ	سَطْرٌ	տող =
اِمْرَأَةٌ	= կին	بَلَدٌ	քաղաք =
كَذَا وَكَذَا	= այսպես, այսպես	جَرِيدَةٌ	լրագիր, թերթ =
عَنْ	= մասին	نَزَلَ	իջնել, իջևանել =

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Արաբերենում հարաբերական դերանուններն են

	արական		իգական
եզակի	اَلَّذِي	որ, այն որ	اَلَّتِي
երկակի	اَللَّذَيْنِ, اَللَّذَانِ		اَللَّتَانِ, اَللَّتَيْنِ
ուղղ. հայց. սեռ. հոլով			

اللاتي

հոգնակի الَّذِينَ որոնք, նրանք որ

Հարաբերական դերանունները նախադասության մեջ թվով ու սեռով համաձայնվում են հարաբերյալի հետ, օրինակ.

الطَّبِيبُ الَّذِي جَاءَ այն բժիշկը որ եկավ.

الطَّالِبَةُ الَّتِي خَرَجَتْ այն ուսանողուհին որ դուրս եկավ.

الرِّجَالُ الَّذِينَ يَذْهَبُونَ այն մարդիկ որոնք գնում են.

Հարաբերական դերանունները չեն հոլովվում, բացի اللذا դերանունի երկակիից, որ ուղղ. հոլովում ان-ով և մյուս հոլովներում ين-ով է վերջանում:

Հարաբերական դերանունները գործածվում են անձնական դերանունների հետ միասին, ինչպես.

الرَّجُلُ الَّذِي رَأَيْتُهُ أَمْسِ այն մարդը որ երեկ տեսա. (բառացի թարգմանությունն է, այն մարդը որ տեսա նրան երեկ):

الدَّرْسُ الْخَامِسَ عَشَرَ

قَدْ عَلِمْتُ أَنَّ هَذَا طِفْلٌ هُوَ يَتِيمٌ - طِفْلُ مَنْ هَذَا - هُوَ طِفْلُ أَخِي - هَذَا الشَّابُّ هُوَ أُسْتَاذٌ - هَلْ لَكَ أَخٌ أَوْ أُخْتٌ - إِبْنُ مَنْ هُوَ - هُوَ إِبْنُ خَالِي وَ خَالَتِي - مَنْ أَبُوكَ - أَبِي يُقَالُ لَهُ فُلَانٌ هُوَ

كَاتِبٌ فِي دَائِرَةٍ - هَلْ تَعْلَمُ مَتَى يُسَافِرُ جَارُكَ - جَارِي يُسَافِرُ غَدًا - هُوَ جَاهِلٌ وَ ذَلِكَ عَجُوزٌ (شَيْخٌ) - هَلْ قَامَ أَخُوكَ - لَا مَا قَامَ أَخِي قَامَ أَبِي - أَيْنَ يَتَعَلَّمُ رَفِيقُكَ - يَتَعَلَّمُ رَفِيقِي فِي جَامِعَةٍ (كُلِّيَّةٍ) - أَنَا أَتَعَلَّمُ فِي مَدْرَسَةٍ مَدَنِيَّةٍ -

ԲԱՌԱՐԱՆ

طِفْلٌ	= փոքրիկ երախա	شَابٌّ	= երիտասարդ
أَخٌ	= եղբայր	أُخْتٌ	= քույր
خَالٌ	= մորեղբայր	خَالَةٌ	= մորաքույր
إِبْنٌ	= որդի	بِنْتٌ	= աղջիկ
فُلَانٌ	= այսինչ	جَاهِلٌ	= տգետ, երիտասարդ
جَامِعَةٌ، كُلِّيَّةٌ	= համալսարան	دَائِرَةٌ	= ռայոն
مُتَوَسِّطٌ	= միջնակարգ	عِلْمُ الْأَدَبِ	= գրականագիտություն
أُسْتَاذٌ	= վարպետ, պրոֆեսոր	قَامَ	= կանգնել, վեր կենալ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

قَدْ մասնիկը կատարյալ ժամանակում թարգմանվում է „արդեն", օրինակ.

قَدْ جَاءَ الرَّسُولُ ուղարկվածը արդէն եկաւ

قَدْ عَلِمْتُ عَنْ هَذَا այս մասին արդէն իմացա, նշա-
նակում է նաև հաճախ, երբեմն, հազվադեպ։

اَلدَّرْسُ السَّادِسَ عَشَرَ

جَاءَ زَيْدٌ وَ ذَهَبَ - تَعَالَ هُنَا يَا وَلَد - ضَرَبَ أَخُوكَ عَلَى رَأْسِ فُلَانٍ - ضَرَبَنِي ضَرْبًا شَدِيدًا - نَحْنُ وَأَنْتُمْ جَمِيعُنَا قَدْ وَصَلْنَا - كُنْتُ مَرِيضًا مِنْ تَأْثِيرِ الْبَرْدِ - أَقُولُ لَكِ يَا أُخْتِي تَسْمَعِي أَنْتِ يَا جَارَتِي - ظَهَرَ الْحَقُّ - قَرَأْتُ الْكِتَابَ كُلَّهُ - أَكَلْتُ السَّمَكَ حَتَّى الرَّأْسِ - جِئْ إِلَى اللَّوْحِ وَ اُكْتُبْ مَا أَقُولُ - جِئْتُ مِنَ السُّوقِ فَأَذْهَبُ إِلَى الْمَكْتَبِ - سِرْنَا حَتَّى طُلُوعِ الشَّمْسِ - لِمَنْ هَذَا الْكِتَابُ - هَذَا الْكِتَابُ لِزَيْدٍ - هَذَا الْبَيْتُ لِأَبِي النُّوَاسِ - وَهَبَ لَهُ دَفْتَرًا - تَارَةً أَكْتُبُ وَطَوْرًا أَقْرَأُ -

ԲԱՌԱՐԱՆ

جَاءَ	= եկավ	جَمِيع	= բոլոր
جِئْ , تَعَالَ	= արի, եկ	مَرِيض	= հիվանդ

بَرْد	= ցուրտ	أَثَر	= ազդեց
حَتَّى	= մինչև իսկ, որպեսզի	لَكِ	= քեզ
كُلّ	= ամբողջ	حَقّ	= ճշմարտություն
ظُهْر	= երեկան ժամ	تَارَةً وَطَوْرًا	= երբեմն-երբեմն
سَار	= ուղևորվեց, գնաց	طُلُوعُ الشَّمْس	= արևածագ
وَهَبَ	= նվիրեց	لَهُ - لِ + ه	= նրան
سَمِعَ	= լսեց	أَكَلَ	= կերավ
طَلَعَ	= բարձրացավ	لِمَنْ - لِ + مَنْ	= ումն է
نُوَاس	= հատուկ անուն	وَصَلَ	= ժամանեց

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ل մասնիկը համապատասխանում է սեռական և տրական հոլովներին և ցույց է տալիս պատկանելիություն, պատճառ և գործողության նպատակի իմաստը։

هَذَا الدَّفْتَرُ لِطَالِبٍ այս տետրակը ուսանողին է
(պատկանում է ուսանողին)

فَرَرْتُ لِلْخَوْفِ վախից փախա

ل որպես նախդիր բացի ա դեմքից, մյուս բոլոր կցելի դե-
րանունների առաջ <u>ֆաթհա</u> է առնում, ինչպես.

لَكَ քոնն է, քեզ համար لَهُ նրան, նրանն է, նրա համար

لَنَا ، لَكُمْ ، لَهُمْ և այլն

وَ և, ու فَ և, ու շաղկապներ են

فَ շաղկապը երկու իրար հաջորդող գործողությունները իրար է կապում ինչպես.

دَخَلْتُ فَسَلَّمْتُ ներս մտա և բարևեցի.

جِئْتُ فَأَذْهَبُ եկա և գնում եմ.

الدَّرْسُ السَّابِعَ عَشَرَ

عَلِمْتُ عَنْ هَذِهِ مَسْأَلَةً - فِي الصَّبَاحِ إِجْتَمَعَ الرِّجَالُ
فِي مَيْدَانٍ - أَخْبَرَ الْمُعَلِّمُ عَنْ دَرْسِنَا - أَخْبِرْنَا عَنْ إِسْمِكَ -
كَتَبَ لِي مَكْتُوبَ تَعْزِيَةٍ - سِرْ يَا وَلَدُ مَعَ هَذَا السَّائِرِ -
مَا تُرِيدُ يَا عَزِيزِي - أَرَادَتْ السَّفَرَ فِي الصَّبَاحِ -
مِنْ أَيْنَ تَجِيءُ وَإِلَى أَيْنَ تَذْهَبُ - أَجِيءُ مِنَ الْبَيْتِ
وَ أَذْهَبُ إِلَى السُّوقِ - أَخْبَرَنِي رَفِيقِي أَنَّهُ مُسَافِرٌ -
هَلْ تَعَلَّمْتُمْ دَرْسَكُمْ - لَا يَا أُسْتَاذُ مَا تَعَلَّمْنَا
دَرْسَنَا - أَتَعَلَّمُ دَرْسِي - يَتَعَلَّمُونَ دَرْسَهُمْ -
عَلَّمَ الْمُعَلِّمُ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ - هَذَا كِتَابٌ عَرَبِيٌّ - عَلَى

رَأْسِ الْيَتِيمِ يَتَعَلَّمُ الْحَجَّامُ - سَأَلْتُهُمْ عَنْ حَالِهِمْ -
قَدْ وَصَلْتُ مُنْذُ زَمَانٍ -

ԲԱՌԱՐԱՆ

جَمَعَ	=	հավաքել	مَيْدَان	=	հրապարակ
اِجْتَمَعَ	=	հավաքվել	تَعْزِيَة	=	ցավակցագիր
أَخْبَرَ	=	հայտնեց (լուր տալ)	سَفَر	=	մեկնեց
أَرَادَ	=	ուզեց	حَجَّام	=	սափրիչ
عَلَّمَ	=	սովորեցրեց	يَتِيم	=	որբ
عَرَبِي	=	արաբերեն	مَعَ	=	հետ, միասին
زَمَان	=	ժամանակ	مُنْذُ		իվեր

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ինչպես տեսանք 7-րդ դասում, արաբերենի բայի կազմությունը ցույց է տրված فَعَلَ ձևով (կամ բաբ). Ինչպես. كَتَبَ. ին համապատասխանում է فَعَلَ ձևը. فَعُلَ عَظُمَ, فَعِلَ عَلِمَ և այլն: Այս ձևերը համարվում են I ձև. սրանից կազմվում են 15 ածանցական ձևեր, որոնք յուրաքանչյուր բային տարբեր իմաստ են տալիս, օրինակ.

فَعَلَ I ձևը مَرِضَ նշանակում է հիվանդ լինել:

تَفَاعَلَ VI ձևը تَمَارَضَ նշանակում է սուտ հիվանդ ձևանալ:

Այս ձևերի հերթականությունը նշանակվում է հռոմեական թվերով:

IX, XI, XII, XIII, XIV և XV ձևերը գործածական չեն:

ՁԵՎԵՐԻ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

I ձև - فَعَلَ ցույց է տալիս գործողություն կամ եղելություն

II ձև فَعَّلَ գործողությունը փոխանցական և երկարատև բնույթ ունի:

III ձև فَاعَلَ երկուս կողմերի փոխադարձ գործողության գաղափար է հայտնում,

IV ձև أَفْعَلَ փոխանցական բայց գործողությունը կարճ բնույթ է կրում,

V ձև تَفَعَّلَ կրավորականի իմաստ ունի II ձևի համար:

VI ձև تَفَاعَلَ երկու կամ ավելի անձանց միջև կատարվող փոխադարձ գործողության գաղափար է տալիս:

VII ձև إِنْفَعَلَ I ձևը կրավորականի է փոխում:

VIII ձև إِفْتَعَلَ Այս ձևը կրավորականի և երբեմն էլ ներգործականի իմաստ է տալիս:

IX ձև إِفْعَلَّ Գործածվում է գույն կամ մարմնական պակասություն ցույց տալու համար:

X ձև إِسْتَفْعَلَ խնդրելու իմաստ ունի:

	كَتَبَ	գրեց	عَلِمَ	իմացավ	قَتَلَ	սպանեց բայերի ածանց-ված ձևերի տարբերակ
I	كَتَبَ	գրեց	عَلِمَ	իմացավ	قَتَلَ	սպանեց
II	كَتَّبَ	ստիպեց գրել	عَلَّمَ	ստիպեց իմանալ, սովորեցրեց	قَتَّلَ	ծեծեց, սպանեց (շատերին)
III	كَاتَبَ	նամակագրություն (թղթակցություն ունեցավ մեկի հետ)	عَالَمَ	լավ իմացավ (մեկի համեմատությամբ)	قَاتَلَ	կռվեց, մարտնչեց,
IV	أَكْتَبَ	—	أَعْلَمَ	հայտնեց, հաղորդեց, տեղեկացրեց	أَقْتَلَ	մահվան ենթարկեց, հրամայեց սպանել
V	تَكَتَّبَ	—	تَعَلَّمَ	սովորեց	تَقَتَّلَ	—
VI	تَكَاتَبَ	թղթակցեց (մեկի հետ)	تَعَالَمَ	միասին իմացան.	تَقَاتَلَ	կռվեց, մենամարտեց (մեկի հետ)
VII	إِنْكَتَبَ	—	إِنْعَلَمَ	—	إِنْقَتَلَ	—
VIII	إِكْتَتَبَ	գրվել գրանցվել	إِعْتَلَمَ	ճանաչել	إِقْتَتَلَ	մենամարտել (մեկի հետ)

IX. اُكتُبْ — اُعلُمْ — اُقتُلْ —

X. اِستَكتَبَ խնդրեց գրել (մեկին քարտուղար վերցրեց) اِستَعلَمَ խնդրեց իրազեկ լինել, իմանալ اِستَقتَلَ ցանկացավ մեռնել, իրեն մահվան վտանգի ենթարկեց

Ծանոթություն.— Ոչ մի բայ չունի բոլոր ածանցական ձևերը, բայերից ոմանք շատ ածանցական ձևեր են ունենում, իսկ ոմանք էլ քիչ։ Ամենաշատ գործածվող ձևերն են, 1, 2, 4, 5, 7, 8 և 10, հաճախ գործածվում են նաև 3 և 6-րդ ձևերը։

Այն բայերը, որոնց մոտ նշանակությունը չի դրված չեն գործածվում։

أَلدَّرسُ آلثَّامِنَ عَشَرَ

فَتَحَ أَلوَلَدُ بَابَ أَلدَّارِ - فُتِحَتْ بَابُ أَلدَّارِ - لَمْ أَعرِفْ أَنَّكَ مَشغُولٌ أَليَومَ - أَشكُرُكَ شُكرًا قَلبِيًّا - ضُرِبَ ضَربًا شَدِيدًا - فِي أَيَّةِ سَنَةٍ وُلِدتُمْ - تَقَدَّمَ أَلوَلَدُ وَقَبَّلَ يَدَيِ أَلرَّجُلِ - أُستُكشِفَتْ بِلادُ أَمِرِيكَا فِي أَلقَرنِ أَلخَامِسَ عَشَرَ - مُعَلِّمُنَا أَلآنَ فِي إِنتِظَارِنَا - طُبِعَ هَذَا قَامُوسُ فِي مَطبَعَةِ لِنِينغرَاد - كُتِبَ أَلكِتَابُ - يَطلُبُ أَلمُعَلِّمُ مِنكُمْ أَنْ يَقرَأَ دَرسَكُمْ - يُطلَبُ مِنهُ أَنْ يَفتَحَ أَلبَابَ - يُفتَحُ أَلبَابُ - هَذِهِ جَرِيدَةٌ يُنشَرُ فِي مَدِينَةِ بَغدَادَ - أُخبِرُكَ أَنِّي قَدْ وَصَلتُ بِالسَّلامَةِ لِمَدِينَةِ قَاهِرَة مُنذُ ثَلاثَةِ أَيَّامٍ - أَتَعرِفُ مَنْ كَسَرَ آلكَاسَةَ أَلمَاءِ - كَسَرَهَا أَخِي -

ԲԱՌԱՐԱՆ

شَكَرَ	շնորհակալություն հայտնել	قَلبِيًّا	սրտագին
كَشَفَ	հայտնագործել	قَرن	դար
أَلآنَ	հիմա, այժմ	إِنتِظَر	սպասել
تَقَدَّمَ	առաջացավ	قَبَّلَ	համբուրեց
يَد	ձեռք	قَامُوس	բառարան

տպարան	=	مَطْبَعَة	տպել	=	طَبَعَ
Ձեզանից	=	مِنْكُمْ	պահանջել, ուզել	=	طَلَبَ
անփոփանք; ապահով	-	سَلَامَة	հրատարակել	=	نَشَرَ
կոտրեց;	=	كَسَرَ	իվեր ; մոտ	=	مُنْذُ
			Ջրի գավաթ	=	كَأْس

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Պարզ եռատառ բոլոր բայերը կրավորականի են փոխվում, կատարյալի առաջին տառի ձայնավորը դամմայի և երկրորդինը քասրայի փոխելով, այսինքն فُعِلَ ձևի վերածելով, ինչպես.

كَسَرَ	կոտրեց	كُسِرَ	կոտրվեց
نَشَرَ	հրատարակեց	نُشِرَ	հրատարակվեց
ضَرَبَ	խփեց	ضُرِبَ	խփվեց
كَتَبَ	գրեց	كُتِبَ	գրվեց

Ածանցյալ բայերի կատարյալը կրավորականի է փոխվում եզակի գ դեմքի նախավերջի տառի ձայնավորը քասրայի և նրանից առաջ գտնվող ձայնավորները դամմայի վերածելով. օրինակ.

اِسْتَكْشَفَ հայտնագործեց اُسْتُكْشِفَ հայտնագործվեց

Ներկայի կրավորականը կազմվում է եռատառ բայերի ներկայի առաջին տառի ձայնավորը դամմայի և նախավերջին տառի ձայնավորն էլ ֆաթհայի փոխելով, يُفْعَلُ ձևով, ինչպես.

يَفْتَحُ	բաց է անում	يُفْتَحُ	բացվում է
يَطْلُبُ	պահանջում է	يُطْلَبُ	պահանջվում է

Անկանոն բայերի կրավորականը

أَكَلَ	կերա	أَخَذَ	վերցրեց, առավ
يَأْكُلُ	ուտում է	يَأْخُذُ	վերցնում է, առնում է
يُؤْكَلُ	ուտվում է	يُؤْخَذُ	վերցվում է

الدَّرْسُ التَّاسِعَ عَشَرَ

أَنَا طَالِبٌ الْكُلِّيَّة مَدِينَةِ إِيرَوَان - أَتَعَلَّمُ فِيهَا
(أَدْرُسُ) اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ - أَدْرُسُ عِلْمَ الْأَدَبِ - أَنَا
أَسْكُنُ فِي مَدِينَةِ إِيرَوَان - أَقُومُ مِنَ النَّوْمِ بَاكِرًا -
أَغْسِلُ وَجْهِي وَيَدَيَّ بِالصَّ   وَأُنَظِّفُ أَسْنَان
وَثُمَّ أَلْبَسُ ثِيَابِي - أَخْرُجُ مِنَ الْبَيْتِ وَأَنْتَظِرُ فِي
الشَّارِعِ التِّرَام - وَعِنْدَمَا يَجِيءُ التِّرَام أَرْكَبُهُ مُسْرِعًا
إِلَى الْكُلِّيَّةِ - وَلَمَّا يَقِفُ التِّرَام قُرْبَ الْكُلِّيَّةِ أَنْزِلُ
مِنْهُ أَسِيرُ مَاشِيًا - وَيَدُقُّ الْجَرَسُ فَيَدْخُلُ الْمُعَلِّمُ
فَيُسَلِّمُ عَلَيْنَا قَائِلًا صَبَاحُكُمُ الْخَيْرُ - ثُمَّ يَبْتَدِئُ
الدَّرْسُ - وَأَحْيَانًا فِي أَثْنَاءِ الدَّرْسِ يَدْعُو الْمُعَلِّمُ وَاحِدً

مِنَ الطُّلَّابِ وَيَقُولُ لَهُ إِذْهَبْ إِلَى اللَّوْحِ وَاكْتُبْ
بَعْضَ جُمَلٍ (جُمْلَة) بِاللُّغَةِ العَرَبِيَّةِ - بَعْدَ الدَّرْسِ
نَذْهَبُ إِلَى قَاعَةِ المُطَالَعَةِ وَنَقْرَأُ جَرَائِد وَنَدْرُسُ -

ԲԱՌԱՐԱՆ

սովորել =	تَعَلَّمَ	համալսարան =	كُلِّيَّة
գրականություն =	عِلْمُ الأَدَب	բառ, բարբառ, լեզու =	لُغَة
բարձրանալ, վեր կենալ =	قَامَ	բնակվել =	سَكَنَ
առավոտ կանուխ =	بَاكِرًا	քնել =	نَامَ
երես =	وَجْه	լվանալ =	غَسَلَ
ատամ =	سِنّ	մաքրել =	نَظَّفَ
հագուստ =	ثَوْب، ثِيَاب	հագնել, ծածկել =	لَبِسَ
նստել =	رَكِبَ	նախաճաշ =	فُطُور
մոտիկ =	قُرْب	կանգ առնել =	وَقَفَ
զանգահարել =	جَرَسَ	իջնել =	نَزَلَ
ընթացքում, միջոցին =	أَثْنَاءَ	երբեմն =	أَحْيَانًا
նախադասություն =	جُمْلَة	մի քանի =	بَعْض
ընթերցարան =	مُطَالَعَة	սրահ =	قَاعَة
սպասել =	اِنْتَظَرَ	ընթերցել, սովորել =	طَالَعَ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

قَامَ <u>վեր կացավ</u>, <u>բարձրացավ</u>

قَالَ <u>ասաց</u>; نَامَ <u>քնեց</u> بَاعَ <u>ծախեց</u>

Անկանոն բայեր են և կոչվում են أَجْوَف (մեջը <u>պարապ</u>) բայեր, որովհետև խոնարհման ժամանակ նրանց արմատական երկրորդ տառը որոշ դեպքերում ջնջվում է:

قَالَ ասաց բայի խոնարհումը

հոգնակի	եզակի
قُلْنَا	قُلْتُ
قُلْتُمْ - قُلْتُنَّ	قُلْتَ - قُلْتِ
قَالُوا - قُلْنَ	قَالَ - قَالَتْ

Ներկա ժամանակ

نَقُولُ	أَقُولُ
تَقُولُونَ - تَقُولْنَ	تَقُولُ - تَقُولِينَ
يَقُولُونَ - يَقُولْنَ	يَقُولُ - تَقُولُ

Հրամայական

իգական	արական	իգական	արական
قُلْنَ	قُولُوا	قُولِي	قُلْ

الدرس العشرون

يا عمال جميع العالم إتحدوا ـ
إتحاد الجمهوريات السوفياتية الإشتراكية ـ
الثورة أكتبر ـ الثورة أكتبر الكبيرة ـ الحركة الثورية
في بلاد المستعمرات ـ الحزب الشيوعي ـ الحزب
الشيوعي الإتحاد السوفياتي ـ رفيق ستالين هو
قائد (زعيم) الحزب الشيوعي ـ الجيش الأحمر ـ
الحكومة السوفياتية ـ دولة السوفياتية ـ العمال
و الفلاحون الإتحاد السوفياتي ـ رفيق مولوتوف
هو قائد الحكومة السوفياتية ـ دستور سوفياتي ـ
الدستور السوفياتي ـ إنّ الإتحاد السوفياتي بلاد ـ
صناعية مقدمة ـ راية أحمر، علم أحمر ـ

عامل (հոգ.) عمّال = բանվոր ; عالم = աշխարհ
راية، علم = դրոշակ ; إتّحاد = միություն, համաձայնություն
جمهورية = հանրապետություն ; إشتراكية = սոցիալիստական
ثورة = հեղափոխություն ; حركة = շարժում
بلد = երկիր ; مستعمرة = գաղութ

حزب = պարտիա ; شيوعي = կոմունիստական
جيش = զորք, բանակ ; الجيش الأحمر = կարմիր բանակ
حكومة = կառավարություն ; فلاح = գյուղացի
قائد، زعيم = առաջնորդ, ղեկավար ; دستور = կոնստիտուցիա
صناعة = արդյունաբերություն ; مقدّمة = առաջավոր

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Արաբերեն նախադասության մեջ գոյական անունին (ենթակա) հաստատական իմաստ տալու և կամ գոյականը (ենթական) կրկնելու համար դրվում է համապատասխան դերանունը, ինչպես

ընկեր Ստալինը (նա) առաջնորդ է։ رفيق ستالين هو قائد

Դերանունը դրվում է նաև բայից հետո

Մարդը ինքը եկավ. جاء الرجل نفسه

Ես ինքս լսեցի. سمعت أنا

إنّ և أنّ համանման մասնիկ բառեր են և երկուսն էլ խոսքի իմաստին հաստատություն են տալիս։

إنّ մասնիկը նախադասության սկզբում է դրվում և թարգ-մանվում է անտարակույս, իսկապես, իրոք, ապա այն նախա-դասությունը թարգմանելու ժամանակ բաց է թողնվում. ինչպես.

إنّ الإتحاد السوفياتي بلاد صناعية مقدمة

Խոսքի թարգմանությունն է ․ مَثَلًا

իսկապես, իրոք Սովետական Միությունը արդյունաբերական առաջավոր երկիր է, պետք է հավատալ․

Սովետական Միությունը արդյունաբերական առաջավոր երկիր է

أَنَّ դրվում է նախադասության մեջ և թարգմանվում է, որ, թե

Հավատում եմ թե ուսանողը խելոք է ․ أَعْتَقِدُ أَنَّ ٱلطَّالِبَ عَاقِلٌ

أَنَّ Մասնիկը նախադասության բային իբր սեր բայի, անուն բայի, ենթակա, ստորոգյալ կամ խնդիր է դրվում, ինչպես․

Իմացա որ ճամփորդ ես — بَلَغَنِي أَنَّكَ مُسَافِرٌ

Երբ أَنَّ մասնիկը قَالَ բայից կամ նրա ածանցյալ ձևերից հետո գրվի միշտ քասրայով կկարդացվի, ինչպես

قَالَ إِنَّهُ — ասաց թե նա

يَقُولُونَ إِنَّهُمْ — ասում են թե նրանք

اَلدَّرْسُ ٱلْحَادِي وَ الْعِشْرُونَ

حَرْبٌ عَالَمِيّ - حَرْبٌ إِسْتِعْمَارِيَّة - حَرْبٌ إِسْتِعْمَارِيَّة لِلتَّقْسِيمِ ٱلْمُسْتَعْمَرَاتِ - ٱلْحَرْبُ ٱلْإِسْتِعْمَارِيَّةُ فِي أُورُبَا وَآسِيَا - شُعُوبُ ٱلْمُسْتَعْمَرَاتِ ضِدّ ٱلْحَرْبِ ٱلْإِسْتِعْمَارِيَّةِ - يُدَافِعُ ٱلْجَيْشُ ٱلْأَحْمَرُ عَنْ قَضِيَّةِ ٱلسِّلْمِ - ٱلشَّعْبُ ٱلصِّينِيَّةُ - ٱلشَّعْب

ٱلصِّينِيَّة يُدَافِعُ إِسْتِقْلَالَهُ - ٱلْحَرْبُ ٱلْإِسْتِعْمَارِيَّةُ فِي أَفْرِيقَا بَيْنَ إِيطَالِيَا وَ إِنْكِلْتِرَة -

عَالَمِيّ	համաշխարհային ․	تَقْسِيم	բաժանում
إِسْتِعْمَارِيَّة	իմպերիալիստական․	مُسْتَعْمَرَة	գաղութ
شَعْب	ժողովուրդ ․	ضِدّ	դեմ
دَفَعَ	պաշտպանել ․	حُدُود	սահման
قَضِيَّة	գործ ․	سِلْم	խաղաղություն
ٱلصِّين	Չինաստան ․	إِسْتِقْلَال	անկախություն

اَلدَّرْسُ ٱلثَّانِي وَٱلْعِشْرُونَ

ذَهَبْتُ يَوْمًا مِنَ ٱلْأَيَّامِ إِلَى ٱلسُّوقِ لِشِرَاءِ بَعْضِ ٱلْأَشْيَاءِ (شَيْئ) - دَخَلْتُ أَحَدَ مِنَ ٱلْحَوَانِيتِ وَ رَأَيْتُ فِيهِ أَنْوَاعًا مِنَ ٱلْكُتُبِ - وَ سَأَلْتُ ٱلْكُتُبِيَّ (بَائِعُ ٱلْكِتَابِ) هَلْ عِنْدَكُمْ كُتُبٌ جَدِيدَةٌ - أَيُّ نَوْعِ كُتُبٍ تَطْلُبُونَ يَا عَزِيزِي - أَطْلُبُ (أُرِيدُ) شِعْرًا - أَتَوَقَّعُ مِنْكُمْ أَرُونِي كُتُبَ ٱلسِّينَمَاة وَ

قُولُوا لِي ثَمَنَهُ - كَمْ ثَمَنُ (قِيمَة) ذَلِكَ الْكِتَابِ -
عِشْرِينَ مَنَاتًا - هٰذَا غَالٍ كَثِير أَنَا أُعْطِي لَكُمْ عَشَرَة
مَنَاتًا - أَعْطِنِي خَمْسَةَ عَشَرَ مَنَاتًا - نَدْخُلُ هٰذَا
الْحَانُوتَ - سَلَامٌ عَلَيْكُمْ يَا تَاجِر - أَهْلًا وَسَهْلًا
عَلَيْكُمُ السَّلَامُ يَا عَزِيزِي إِجْلِسُوا تَفَضَّلُوا -
قُصَّ لِي ثَلَاثَة إِمْتَار (مِتْر) مِنْ هٰذَا الْقُمَاشِ -
دَفَعْتُ لَهُ قِيمَةَ الْقُمَاشِ وَخَرَجْتُ مِنْ دُكَّانٍ -

ԲԱՌԱՐԱՆ

شَيْءٌ	իր, բան = أَشْيَاء իրեր	نَوْع	տեսակ =
كُتُبِيّ	գրավաճառ =	أَيّ	ինչ, ինչպիսի =
أَشْعَار	բանաստեղծություններ =	تَوَقَّعَ	խնդրել =
رَأَى	տեսնել =	أَرُونِي بِخَاطِرِي	խնդրում եմ ցույց տվեք ինձ =
سِيَاحَة	ճանապարհորդություն =	ثَمَن	գին =
غَال	թանկ =	قِيمَة	արժեք =
أَعْطَى	տալ =	حَانُوت	խանութ =
تَاجِر	առևտրական =	قَصّ	կտրել =
قُمَاش	կտորեղեն =	دَفَعَ	վճարել =
أَهْلًا وَسَهْلًا	բարի գալուստ համեցեք =	تَفَضَّلُوا	բարեհաճեցեք, խնդրեմ =

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Արաբերեն նախադասությունը լինում է անվանական կամ բայական: Միայն ենթակայից և ստորոգելիից բաղկացած նախադասությունը, որի մեջ չկա բայ, լռելյայն է [illegible]վում, կոչվում է անվանական նախադասություն:

Գիտությունը օգտակար է — اَلْعِلْمُ نَافِعٌ

Խորհրդային Միությունը — اَلْإِتِّحَادُ السُّوفِيَاتِي بِلَادٌ صِنَاعِيَّةٌ — արդյունաբերական երկիր է:

Բայական է կոչվում այն նախադասությունը, ուր կա դիմավոր բայ, որ մեծ մասամբ դրվում է նախադասության սկզբում, ինչ.

Շուկա գնացի — ذَهَبْتُ إِلَى السُّوق

Բանվորը գործարան է գնում = يَذْهَبُ الْعَامِلُ إِلَى الْمَصْنَعِ

Գրավաճառին հարցրի = سَأَلْتُ الْكُتُبِيَّ

رَأَى տեսավ և أَتَى եկավ բայերի խոնարհումը

Անցյալ ժամանակ

رَأَيْتُ	رَأَيْنَا
رَأَيْتَ - رَأَيْتِ	رَأَيْتُمْ - رَأَيْتُنَّ
رَأَى - رَأَتْ	رَأَوْا - رَأَيْنَ

Ներկա ժամանակ

أَرَى	نَرَى
تَرَى - تَرَيْنَ	تَرَوْنَ - تَرَيْنَ
يَرَى - تَرَى	يَرَوْنَ - يَرَيْنَ

հրամայական

رَ տես | رَيْ տես (իգական)

رَوْا տեսէք | رَيْنَ տեսէք (իգական)

կատարեալ

أَتَيْنَا | أَتَيْتُ

أَتَيْتُمْ - أَتَيْتُنَّ | أَتَيْتَ - أَتَيْتِ

أَتَوْا - أَتَيْنَ | أَتَى - أَتَتْ

ներկայ

نَأْتِي | آتِي

تَأْتُونَ - تَأْتِينَ | تَأْتِي - تَأْتِينَ

يَأْتُونَ - يَأْتِينَ | يَأْتِي - تَأْتِي

հրամայական

إِيتِ կամ ـتِ եկ | تِي եկ (իգական)

تُوا եկէք | تِينَ եկէք (իգական)

اَلدَّرْسُ اَلثَّالِثُ وَالْعِشْرُونَ

هٰذَا الْوَلَدُ يُدْعَى كَرِيمًا - دُعِيتُ يَوْمًا مِنَ الأَيَّامِ إِلَى الْقَاضِي - قَدْ سَارَ الْوَلَدُ يَتَمَشَّى فِي تِلْكَ الْبَسَاتِينِ - ذٰلِكَ الْبَسَاتِينُ تُسْقَى مِنْ مَاءِ النَّهْرِ - سَتَبْقَى أَنْتَ عِنْدَنَا - إِمْشِ بِالْعَجَلِ - سَآخُذُ مِنْ هٰذَا اللَّحْمِ - تَرَكْنَا الْمُعَلِّمَ فِي بَيْتِهِ - تَكَلَّمْنَا مَعَهُ بِاللُّغَةِ عَرَبِيَّةٍ - عَرَفَهُ الرَّجُلُ وَلَمْ يَمْنَعْهُ مِنَ الدُّخُولِ فَدَخَلَ - نَسِيتُ إِسْمَ هٰذَا الطِّفْلِ وَلَمْ أَنْسَ هُوَ إِسْمِي - سَيَعْلَمُ الطَّالِبُ أَنَّ الْعِلْمَ نَافِعٌ - لَا أَدْرِي سَبَبَ ذٰلِكَ - سَلَّمْتُ عَلَى الرَّجُلِ الَّذِي سَلَّمْتَ - شَكَرَنِي الْغَرِيبُ فَذَهَبَ - غَدًا سَأَذْهَبُ عِنْدَ رَفِيقِي - أَنَا رَأَيْتُهُ يَوْمَ الْجُمْعَةِ فِي إِجْتِمَاعٍ - هَلْ أَنْتَ قُلْتَ هٰذِهِ كَلَامٌ - لَا مَا قُلْتُ سَأَقُولُ لَهُ - دَعَاكَ أَبِي - لِمَ دَعَانِي - أُدْعُ هُنَا رَفِيقَكَ - تَعَلَّمْ فَعَلَّمْ -

ԲԱՌԱՐԱՆ

دَعَا = կանչեց · գոչեց = مَشَى ոտքով գնաց

ջրել, ոռոգել	=	سَقَى	գնաց	=	سَارَ
աճապարել	=	عَجَّلَ	գետ	=	نَهْر
թողնել	=	تَرَكَ	միս	=	لَحْم
օգտակար	=	نَافِع	մոռանալ	=	نَسِيَ
շնորհակալ լինել	=	شَكَرَ	իմանալ, գիտենալ	=	دَرَى
բառ	=	كَلِمَة	ուրբաթ	=	جُمْعَة
		عَلَّمَ			تَعَلَّمَ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Արաբերենում ներկան ապառնիի տեղ ևս գործածվում է, սակայն բացարձակ ապառնի կազմելու համար բայի ներկայի առաջ سَ կամ سَوْفَ մասնիկն է ավելացվում, առաջինը գալիք մոտավոր ապագայում, իսկ երկրորդը հեռավոր ապագայում գործողության կատարվելն է ցույց տալիս: Օրինակ՝

Վաղը պիտի գնամ — سَأَذْهَبُ غَدًا

Քեզ պիտի դատեն և պատժեն — سَنُحَاكِمُكَ وَسَوْفَ تُقَاصَصُ

Շաբաթվա օրերը

երկուշաբթի	=	الإِثْنَانِ	կիրակի	=	الأَحَدُ
չորեքշաբթի	=	الأَرْبِعَاءُ	երեքշաբթի	=	الثُّلَاثَاءُ
ուրբաթ	=	الجُمْعَةُ	հինգշաբթի	=	الخَمِيسُ

շաբաթ = السَّبْتُ

Առաջին հինգ օրերի անունները նշանակվում են թվական ածականներով.

جُمُعَة հավաքում, միացում. سَبَتَ հանգստանալ, سَبْت հանգիստ, շաբաթ:

Շաբաթվա օրերի անունների առջև հաճախ դրվում է يَوْم օր գոյականը: Ինչպես՝

يَوْمُ الأَحَدِ կիրակի

أَنَا رَأَيْتُهُ يَوْمَ الجُمُعَةِ Ես նրան տեսա ուրբաթ օրը:

Ժամանակի բաժանում

قَرْن = դար, سَنَة տարի, شَهْر ամիս

أُسْبُوع շաբաթ, يَوْم օր, سَاعَة ժամ, ժամացույց

دَقِيقَة = րոպե, ثَانِيَة = վայրկյան

Եվրոպական		Մուսուլմանական
يَنَايِرُ	հունվար	كَانُونُ الثَّانِي
فِبْرَايِرُ	փետրվար	شُبَاطُ
مَارِسُ	մարտ	آذَارُ
أَبْرِيلُ	ապրիլ	نِيسَانُ

أيّار	մայիս	مايو
حزيران	հունիս	يونيو
تموز	հուլիս	يوليو
آب	օգոստոս	أغسطس
أيلول	սեպտեմբեր	سبتمبر
تشرين الأوّل	հոկտեմբեր	أكتوبر
تشرين الثاني	նոյեմբեր	نوفمبر
كانون الأوّل	դեկտեմբեր	ديسمبر

ثالثُ (شهرِ) الحزيران — հունիսի երեքը

اليومُ الثالثُ من (شهرِ) حزيران — այսօր հունիսի (ամիս) երեքն 5

أوّلُ يناير — հունվարի մեկը

اليومُ الأوّلُ من (شهرِ) يناير ١٩٤١ — այսօր 1941 թվի հունվարի (ամիս) մեկն 5

Ընթերցանության համար

كم شخصًا حاضرٌ اليومَ - لِمَ أنتم حاضرون وهم غائبون - عيناها زرقاوان وشعرها أسودُ - هذا الطريقُ أصعبُ من ذلك الطريقِ هو أصعبُ طرقِ الشامِ - الذهبُ أثقلُ من الفضّةِ - هو أصفرُ اللونِ - الريحُ اليومَ أشدُّ منها البارحَ - البحرُ الأزرقُ والبحرُ الأبيضُ أصلُ بحرِ النيلِ - طلعَ الرجالُ الجبلَ ونزلوا - فرحَ الغلامُ وطلبَ من الرجلِ الطعامَ -

Տառադարձություն (տրանսկրիպցիա)

Kam šachsan hâdiruni 'ljauma.– lima antum hâdirûna wahum ghâ'ibûna.– 'ainâha zarqâwâni waša'ruhâ aswadu.– hâdâ 'ttariqu as'abu min dalika 'ttariqi huwa as'abu turuqi 'ššâmi.– addahabu atqalu mina 'lfiddati.– huwa asfaru 'llauniarrîhu 'ljauma ~~asaddu~~ minhâ 'lbâriha.– albahru 'lazraqu wa'lbahru 'labjadu aslu bahri 'nnîli.– tala'a 'rriğâlu 'lğabala. wanazalû.– fariha 'lghulâmu watalaba mina 'rrağuli 'tta'ama.–

اِفْتَحِ ٱلْبَابَ يَا وَلَدِي — يَا أَوْلَادُ لَا تَدْخُلُوا — يَا
أَيُّهَا ٱلتِّلْمِيذُ أُسْكُتْ وَٱجْلِسْ عَلَى مَكَانِكَ — أَيْنَ
هُمْ سَاكِنُونَ — أَيْنَ أَنْتَ ذَاهِبٌ — أَنَا ذَاهِبٌ إِلَى
ٱلسُّوقِ — إِطْلَعْ عَلَى هٰذَا ٱلْجَبَلِ يَا ٱلْوَلَدُ — يَا بَنَاتُ
ٱكْتُبْنَ مَكَاتِيبَكُنَّ — نَحْنُ تَعْبَانُونَ فَلْنَجْلِسْ دَقِيقَةً
فِي هٰذَا ٱلْمَوْضِعِ — نَظَرَ ٱلْوَلَدُ دَارًا وَلَمْ يَكُنْ فِي
ذٰلِكَ مَكَانٍ غَيْرُهَا — لَا تَتْرُكْ صَدِيقَكَ فِي ٱلضِّيقِ.
هٰذَا أَحْسَنُ بُيُوتِ ٱلْبَلَدِ —

iftaḥi 'lbâba jâ ummi. — jâ aulâdu la tadchulû. — uskut jâ aijuhâ 'ttilmîdu wa'ǧlis 'alâ makanika. — aina hum sâkinuna. — aina anta ḏâhibun. — anâ ḏahibun ilâ 'ssûqi. — itla' 'alâ hâḏâ 'lǧabali ja aijuhâ 'lwaladu. — jâ banatu 'ktubna makâtiba-kunnanaḥnu ta'bânûna falnaǧlis daqîqatan fi haḏa 'lmauḍi'i. — naẓara 'lwaladu dâran walam ja-kun ghairuhâ fî ḏâlika 'lmakâni. — lâ tatruk ṣadîqaka fi 'ḍḍîqi. —

غَزَالٌ

غَزَالٌ مَرَّةً مَرِضَ. فَكَانَ أَصْحَابُهُ مِنَ ٱلْوُحُوشِ
يَأْتُونَ إِلَيْهِ يَعُودُونَهُ وَيَرْعَوْنَ مَا حَوْلَهُ مِنَ ٱلْحَشِيشِ
وَٱلْعُشْبِ. فَلَمَّا أَفَاقَ مِنْ مَرَضِهِ ٱلْتَمَسَ
شَيْئًا لِيَأْكُلَهُ فَلَمْ يَجِدْ فَهَلَكَ جُوعًا.

Ġazâlun

Ġazâlun marratan marida fa-kâna aṣḥâbu-hu mina -'lwuhûschi ja'tûna 'ileihi ja'ûdunahu wa jar'auna mâ ḥaulahu mina 'lḥaschîschi wa'l'us-chbi. falammâ 'afâka min maradihi 'ltamasa schei'an lija'kulahu falam jadschid fahalaka dshû'an.

١٢

أَسَدٌ وَثَعْلَبٌ

أَسَدٌ مَرَّةً شَاخَ وَضَعُفَ وَلَمْ يَقْدِرْ عَلَى شَيْءٍ مِنَ ٱلْوُحُوشِ. فَأَرَادَ أَنْ يَحْتَالَ لِنَفْسِهِ فِي ٱلْمَعِيشَةِ. فَتَمَارَضَ وَأَلْقَى نَفْسَهُ فِي بَعْضِ ٱلْمَغَايِرِ. وَكَانَ كُلَّمَا أَتَاهُ شَيْءٌ مِنَ ٱلْوُحُوشِ لِيَعُودَهُ ٱفْتَرَسَهُ دَاخِلَ ٱلْمَغَارَةِ وَأَكَلَهُ. فَأَتَى ٱلثَّعْلَبُ عَائِدًا لَهُ. وَوَقَفَ عَلَى بَابِ ٱلْمَغَارَةِ مُسَلِّمًا عَلَيْهِ قَائِلًا لَهُ. كَيْفَ حَالُكَ يَا سَيِّدَ ٱلْوُحُوشِ؟ فَقَالَ لَهُ ٱلْأَسَدُ. لِمَاذَا لَا تَدْخُلُ يَا أَبَا ٱلْحُصَيْنِ؟ فَقَالَ لَهُ ٱلثَّعْلَبُ يَا سَيِّدِي قَدْ كُنْتُ عَوَّلْتُ عَلَى ذٰلِكَ غَيْرَ أَنَّنِي أَرَى عِنْدَكَ آثَارَ أَقْدَامٍ كَثِيرَةٍ قَدْ دَخَلُوا وَلَا أَرَى أَنْ خَرَجَ مِنْهُمْ وَلَا وَاحِدٌ.

'Asadun wa tha'labun

'Asadun marratan schâcha wa da'ufa wa lam jakdir 'ala schei'in mina 'lwuhûschi. fa 'arâda

'an jahtâla linafsihi fi 'lmaischati; fa tamârada wa 'alka nafsahu fi ba'di 'lmagâiri. wa kana kullamâ 'atâhu schei'un mina 'lwuhûschi li ja'ûdahu 'ftarasahu dachila 'lmagârati wa 'akalahu. fa 'ata 'th tha'labu 'âidan lahu. fa wakafa 'ala bâbi 'lmagârati musalliman 'aleihi kâ'ilan lahu keifa hâluka jâ seijida 'lwuhûschi? fa kâla la hu 'l'asadu: li mâdhâ lâ tedchulu ja 'aba 'lhuseini? fa kâla la hu 'th tha'labu: jâ seijidi kad kuntu 'awwaltu 'ala dhâlika gaira 'annanî 'arâ 'indaka 'âthâra 'akdâmin kethiratin kad dachalû wa [illegible] 'an charadsha min hum wa lâ wâhidun.

٧

أَسَدٌ وَثَوْرٌ

أَسَدٌ مَرَّةً أَرَادَ يَفْتَرِسُ ثَوْرًا فَلَمْ يَتَيَسَّرْ عَلَيْهِ لِشِدَّتِهِ فَمَضَى إِلَيْهِ لِيَحْتَالَ عَلَيْهِ قَائِلًا إِعْلَمْ أَنَّنِي قَدْ ذَبَحْتُ خَرُوفًا سَمِينًا وَٱشْتَهِي أَنْ تَأْكُلَ عِنْدِي فِي هٰذِهِ ٱللَّيْلَةِ خُبْزًا. فَأَجَابَهُ إِلَى ذٰلِكَ. فَلَمَّا وَصَلَ إِلَى ٱلْمَوْضِعِ وَنَظَرَ وَإِذَا بِحَطَبٍ كَثِيرٍ وَخَلْقِينٍ كَبِيرٍ فَوَلَّى ٱلثَّوْرُ

هَارِبًا لَمَّا عَايَنَ ذَلِكَ. فَقَالَ لَهُ ٱلأَسَدُ: لِمَاذَا وَلَّيْتَ بَعْدَ مَجِيئِكَ إِلَى هَا هُنَا. فَقَالَ لَهُ ٱلثَّوْرُ لِأَنَّنِي عَلِمْتُ أَنَّ هَذَا ٱلِاسْتِعْدَادَ لِمَا هُوَ أَكْبَرُ مِنَ ٱلْخُرُوفِ.

'Asadun wa thaurun

'Asadun marratan 'arâda jeftatthauran fa lam jedshsur 'aleihi li schiddatihi. famaḍa 'ileihi lijahtâla 'aleihi ḳâ'ilan 'i'lam 'annanî ḳad dhabahtu charûfan seminan wa 'aschtahî 'an ta'kula 'indî fi hâdhihi-'l lailati chubzan. fa'adshâbahu 'ila dhâlika. fa lammâ wasala 'ila-'lmauḍi'i wa nazara wa 'idha bihaṭabin kethîrin wa chalḳinin kebîrin fawalla 'th-thauru hâriban lammâ 'âjana dhâlika. faḳâla lahu 'l'asadu limâdhâ wallaita ba'da midshij-jika 'ila hâhunâ ? fa ḳâla lahu 'th-thauru li'annanî 'alimtu 'anna hâdhâ 'l'isti'dâda limâ huwa 'akbaru mina 'lcharûfi

VI

إِمْرَأَةٌ وَدُجَاجَةٌ

إِمْرَأَةٌ كَانَ لَهَا دُجَاجَةٌ تَبِيضُ فِي كُلِّ يَوْمٍ بَيْضَةً فِضَّةٍ. فَقَالَتْ فِي نَفْسِهَا إِنْ أَنَا كَثَّرْتُ عَلَفَهَا تَبِيضُ فِي كُلِّ يَوْمٍ بَيْضَتَيْنِ. فَلَمَّا فَعَلَتْ ذَلِكَ ٱنْشَقَّتْ حَوْصَلَةُ ٱلدُّجَاجَةِ فَمَاتَتْ.

لُقْمَانُ ٱلْحَكِيمُ

VII

أَلْعِلْمُ وَٱلْمَالُ

قَالَ رَجُلٌ غَنِيٌّ لِرَجُلٍ عَالِمٍ لِمَاذَا نَرَى ٱلْعُلَمَاءَ مَرَّاتٍ كَثِيرَةً يَتَقَرَّبُونَ مِنَ ٱلأَغْنِيَاءِ وَلَا نَرَى ٱلأَغْنِيَاءَ يَتَقَرَّبُونَ مِنْهُمْ. فَأَجَابَ أَنَّ ٱلْعُلَمَاءَ يَعْرِفُونَ قَدْرَ ٱلْمَالِ وَمَنَافِعَهُ غَيْرَ أَنَّ كَثِيرِينَ مِنَ ٱلأَغْنِيَاءِ لَا يَعْرِفُونَ قَدْرَ ٱلْعِلْمِ وَفَوَائِدَهُ.

VIII

إنسان والموت

إنسان مرّةً حمل حزمةَ حطبٍ فثقلت عليه فلمّا أعيى وضجر من حملها رمى بها عن كتفه ودعا على روحه بالموت فتشخّص له الموت قائلاً هوذا أنا لماذا دعوتني فقال له الإنسان دعوتك لترفع هذه الحزمة الحطب على كتفي

IX

صاحب الشرطة

إنّ صاحب الشرطة أُتي بلصٍّ وقالوا هذا وجدناه سرق جملاً. فقال له لم فعلت ذلك فقال كنت سكرانًا وقد حملني السكر عليه. فقال له لم لا سرقت كلبًا. فتمنّيت أن يعضّني فضحك منه وتركه.

لقمان الحكيم

X

حدّاد وكلب

حدّادٌ كان له كلبٌ وكان لا يزال نائمًا ما دام الحدّاد يعمل. فإذا رفع العمل وجلس هو وأصحابه ليأكلوا خبزًا استيقظ الكلب فقال الحدّاد يا كلب السوء لأيّ سبب صوت المرزبات الذي يزعزع الأرض لا يوقظك أمّا صوت المضغ الخفيّ إذا أنت سمعته استيقظت.

XI

بستانيّ

بستانيّ يومًا كان يسقي البقل. فقيل له لماذا البقل البرّيّ بهيّ المنظر وهو غير مخدوم وهذا الجوّيّ سريع الذبول والعطب؟ قال بستانيّ لأنّ البرّيّ تربّيه أمّه وهذا تربّيه امرأة أبيه.

XII

ألحَجّاجُ

حُكِيَ أنَّ الحَجّاجَ اشْتَرَى غُلامَيْنِ أحَدُهُما أسْوَدُ وَالثّانِي أبْيَضُ. فَقالَ لَهُما فِي بَعْضِ الأيّامِ. كُلُّ واحِدٍ يَمْدَحُ نَفْسَهُ وَيَذُمُّ رَفِيقَهُ.

فَقالَ الأسْوَدُ

ألَمْ تَرَ أنَّ المِسْكَ لا شَئَ مِثْلُهُ. وَأنَّ بَياضَ اللِّفْتِ حِمْلٌ بِدِرْهَمٍ وَأنَّ سَوادَ العَيْنِ لا شَكَّ نُورُها. وَأنَّ بَياضَ العَيْنِ لا شَئَ فَاعْلَمْ.

فَقالَ الأبْيَضُ.

ألَمْ تَرَ أنَّ البَدْرَ لا شَئَ مِثْلُهُ. وَأنَّ سَوادَ الفَحْمِ حِمْلٌ بِدِرْهَمٍ وَأنَّ رِجالَ اللهِ بِيضٌ وُجُوهُهُمْ وَلا شَكَّ أنَّ السُّودَ أهْلُ جَهَنَّمَ.

فَضَحِكَ صاحِبُهُما وَأجازَهُما.

ألصَّبْرُ مِفْتاحُ الفَرَجِ وَالعَجَلَةُ مِفْتاحُ النَّدامَةِ.

أُطْلُبِ الجارَ قَبْلَ الدّارِ وَالرَّفِيقَ قَبْلَ الطَّرِيقِ.

XIII

ԽՈՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

صَبَاحُكَ الخَيْرِ عَزِيزِي

عَقِبَتُكَ يَكُونُ بِالخَيْرِ

مِن أَيْنَ تَجِئُ

أَجِئُ مِنَ الكُلِّيَّة

إِلَى أَيْنَ تَذْهَبُ (فَأَيْنَ تَذْهَبُ)

أَذْهَبُ إِلَى البَيْت

مَن هُوَ الَّذِى تَكَلَّمَ مَعَكَ بِالعَرَبِي

هُوَ رَفِيقِي

يَتَكَلَّمُ بِاللُّغَةِ العَرَبِيَّة أَحْسَنًا، طَيِّبًا

نَعَم هُوَ يَتَكَلَّمُ بِالعَرَبِي مَلِيحًا

مَا خَبَر عِنْدَكَ اليَوم

مَا سَمِعْتُ شَيْئًا جَدِيدًا

بِمَا تَشْغَلُ، شُغْلُكَ كَثِير أَلْبَتَّة

نَعَم أَنَا مَشْغُول لِلغَايَةِ. أَقْرَأُ كَثِيرًا وَأَكْتُبُ فِي بَعْضِ الوَقْت

أَحْسَن عَزِيزِي أَنَا مَسْرُور جِدًّا

كَيْفَ الهَوَاء اليَوم

تطلع الشمس ويكون الهواء طيبا

أنا أظن أن سيكون الهواء حارا جدا

تعال نذهب إلى التسيير

على الرأس والعين أنا أشد راضي

هل أنت أيضا تجيء معنا

لا أنا أريد أن يذهب إلى المكتبة

مع السلامة لا تستعجل خذ قلنسوتك

أرجوكم. تفضل

ألبتة أنت تعرف العربي

نعم أعرف قليلا مسمنا

في أين تعلمت العربي

تعلمت العربي في مصر, في إيروان

ماذا يقولون على هذا اللسان

البعض يقولون أنه سهل وآخرين يقولون

أنه صعب ولكن الجميع يقولون أنه لسان

معتبر. اللغة العربية مفيدة جدا

XIII

القصر عبد الرحمن الثالث

وكان في قصر عبد الرحمن الثالث أمير الأندلس
القصر المسمى بالزهراء ألف ماية عمود من أفخر
رخام اليونانية والإيطالية والإسبانية ورخام
أفريقية. أما قاعة الإستقبال فيه فكانت مزينة
بالذهب واللؤلؤ وفي دهاليزه الطويلة بين
صفوف المخادع كانت تسير الخدم باحتشام
وصمت. أما النساء اللواتي كن فيه فمن أجمل
نساء الدنيا وكان متعلقا بذلك القصر ستة
آلاف وثمانماية نفس.

وكان عدد حراس الأمير إثنا عشر ألف فارس
مناطقهم ورماحهم مذهبة. فهذا هو الأمير
عبد الرحمن سلطان الأندلس العظيم الذي ملك
خمسين سنة بالمجد والعزة والذي عد الأيام
التي فاز فيها بال[illegible] بسرور لم يخامره بها كدر.
ولم يقدر أن يعد أكثر من أربعة عشر يوما من

كُلَّ عُمْرِهِ فَقَالَ حِينَئِذٍ بَعْدَ تَفَكُّرٍ وَتَأَمُّلٍ. يَا إِنْسَانُ لَا تَرْكَنْ إِلَى هٰذِهِ ٱلدُّنْيَا.

XIV

أَلْإِعْرَابِيُّ ٱلشَّاعِرُ وَٱلْخَلِيفَةُ

إِسْتَدْعَى بَعْضُ ٱلْخُلَفَاءِ شُعَرَاءَ مِصْرَ. فَصَادَفَهُمْ شَاعِرٌ فَقِيرٌ بِيَدِهِ جَرَّةٌ فَارِغَةٌ ذَاهِبًا بِهَا إِلَى أَنْ وَصَلُوا إِلَى دَارِ ٱلْخِلَافَةِ. فَبَالَغَ ٱلْخَلِيفَةُ فِي إِكْرَامِهِمْ وَٱلْإِنْعَامِ عَلَيْهِمْ.

وَرَأَى ذٰلِكَ ٱلرَّجُلَ وَٱلْجَرَّةُ عَلَى كَتِفِهِ وَنَظَرَ إِلَى ثِيَابِهِ ٱلرَّثَّةِ وَقَالَ مَنْ أَنْتَ وَمَا حَاجَتُكَ. فَأَنْشَدَ:

وَلَمَّا رَأَيْتُ ٱلْقَوْمَ شَدُّوا رِحَالَهُمْ *
إِلَى بَحْرِكَ ٱلطَّامِي أَتَيْتُ بِجَرَّتِي *

فَقَالَ ٱلْخَلِيفَةُ: ٱمْلَأُوا لَهُ ٱلْجَرَّةَ ذَهَبًا وَفِضَّةً وَحَسَدَهُ بَعْضُ ٱلْحَاضِرِينَ وَقَالَ: هٰذَا فَقِيرٌ مَجْنُونٌ لَا يَعْرِفُ قِيمَةَ هٰذَا ٱلْمَالِ وَرُبَّمَا أَتْلَفَهُ وَضَيَّعَهُ. فَقَالَ ٱلْخَلِيفَةُ هُوَ مَالُهُ يَفْعَلُ بِهِ مَا شَاءَ

فَمُلِئَتْ لَهُ ذَهَبًا وَخَرَجَ إِلَى ٱلْبَابِ فَفَرَّقَ ٱلْجَمِيعَ. فَبَلَغَ ٱلْخَلِيفَةَ ذٰلِكَ فَٱسْتَدْعَاهُ وَعَاتَبَهُ عَلَى ذٰلِكَ فَقَالَ

يَجُودُ عَلَيْنَا ٱلْخَيِّرُونَ بِمَالِهِمْ. وَنَحْنُ بِمَالِ ٱلْخَيِّرُونَ نَجُودُ. فَأَعْجَبَهُ ذٰلِكَ وَأَمَرَ أَنْ تُمْلَأَ لَهُ عَشْرَ مَرَّاتٍ وَقَالَ: ٱلْحَسَنَةُ بِعَشَرَةِ أَمْثَالِهَا.

XV

كَلْبٌ وَشُومَةٌ

كَلْبٌ مَرَّةً خَطَفَ بِضْعَةَ لَحْمٍ مِنَ ٱلْمَسْلَخِ وَنَزَلَ يَخُوضُ فِي ٱلنَّهْرِ فَنَظَرَ خَيَالَهَا فِي ٱلْمَاءِ وَإِذَا هِيَ أَكْبَرُ مِنَ ٱلَّتِي مَعَهُ فَرَمَى بِهَا فَٱنْحَدَرَتْ شُومَةٌ وَأَخَذَتْهَا وَجَعَلَ ٱلْكَلْبُ يَجْرِي فِي طَلَبِ ٱلْكَبِيرَةِ فَلَمْ يَجِدْ شَيْئًا فَرَجَعَ فِي طَلَبِ ٱلَّتِي كَانَتْ مَعَهُ فَلَمْ يُصِبْهَا فَقَالَ مَا أَعْرَفُ أَقَلَّ رَأْيٍ مِنِّي لِأَنَّنِي ضَيَّعْتُ مَا كَانَ مَعِي وَطَلَبْتُ مَا لَا يَصِحُّ لِي.

XVI

أمثالٌ

بلاءُ الإنسانِ مِنَ اللِّسانِ — إنَّ الحبيبَ إلى الإخوانِ ذو المالِ — البَياضُ نِصفُ الحُسْنِ — تَضْرِبُ في حديدٍ باردٍ — أُطلُبِ الرَّفيقَ قبلَ الطَّريقِ والجارَ قبلَ الدّارِ — ما الحُبُّ إلّا للحبيبِ الأوَّلِ — يا جاري أنتَ في دارِكَ وأنا في داري — خيرُ الأشياءِ جديدُها وخيرُ الإخوانِ قديمُها — الصَّبرُ مفتاحُ الفرَجِ والعجلةُ مفتاحُ النَّدامةِ — العِلمُ في الصِّغرِ كالنَّقشِ على الحجَرِ — إنَّما الدُّنيا سفينةٌ كلُّ مَن فيها غريقٌ — لو أنصفَ النّاسُ استراحَ القاضي — على رأسِ اليتيمِ يتعلَّمُ الحجّامُ — لا يحتاجُ الصَّباحُ إلى المصباحِ — في الإعادةِ إفادةٌ — مَن كتمَ سِرَّهُ بلغَ مُرادَهُ — لسانُ العاقلِ في قلبِهِ — بركةُ العُمرِ في حُسنِ العملِ — لا فقيرَ للعاملِ — كلُّ جديدٍ لذيذٌ وكلُّ عتيقٍ عزيزٌ — على قدرِ لحافِكَ مُدَّ رِجليكَ —

XVII

على قدرِ لحافِكَ مُدَّ رِجليكَ — مَن صبرَ نالَ — سلامةُ الإنسانِ في حبسِ اللِّسانِ — العالِمُ يعرفُ الجاهلَ لأنَّهُ كانَ جاهلًا والجاهلُ لا يعرفُ العالِمَ لأنَّهُ لا كانَ عالِمًا — عالِمٌ بلا عملٍ كسحابٍ بلا مطرٍ — الجاهلُ يطلبُ المالَ والعاقلُ يطلبُ الكمالَ — يُغفَرُ للجاهلِ سبعونَ ذنبًا قبلَ أن يُغفَرَ للعالِمِ واحدٌ — الملوكُ حكّامٌ على النّاسِ والعلماءُ حكّامٌ على الملوكِ — أحسنُ الكنوزِ محبَّةُ القلوبِ — العِلمُ والمالُ يستُرانِ كلَّ عيبٍ والفقرُ والجاهلُ يكشفانِ كلَّ عيبٍ — إذا صحِبتَ إنسانًا فانظُرْ عقلَهُ لا دينَهُ فإنَّ دينَهُ لهُ وعقلَهُ لهُ ولكَ — كُلْ قليلًا تعِشْ طويلًا — قيلَ لسُقراطَ هل مِن إنسانٍ لا عيبَ فيهِ فقالَ لو كانَ إنسانٌ لا عيبَ فيهِ لكانَ لا يموتُ — قيلَ للإسكندرِ فلانٌ يحبُّ بنتَكَ فيجبُ أن يُقتَلَ قالَ إذا قتلنا المحبَّ والعدوَّ لا يبقى على

ألأرض أمدٌ ـ أطّلعتُ في الجنّة فرأيتُ أكثر أهلها الفقراء واطّلعتُ في النّار فرأيتُ أكثر أهلها النّساء ـ دقّ رجلٌ على عمرو بن عُبيد الباب فقال من هذا قال أنا قال لستُ أعرفُ في إخواننا أحدًا اسمهُ أنا ـ ركب نحويٌّ سفينةً فقال للملّاح أتعرفُ النّحو قال لا قال ذهب نصفُ عمرك فهاجت الرّيح واضطربت السّفينة فقال الملّاح أتعرفُ السّباحة قال لا قال ذهب كلّ عمرك ـ عدوٌّ عاقلٌ خيرٌ من صديقٍ جاهلٍ ـ

ألوزّ والخطّاف

ألوزّ والخطّاف اشتركوا في المعيشة فكان مرعى الجميع في مكانٍ واحدٍ وذات يوم أتوهم الصّيّادون فأمّا الخطّاف فلأجل خفّته طار وسلم وأمّا الوزّ فأدركوه الصّيّادون فذبحوه ـ

[illegible]

عزيزي

أرجوك أن تنتظرني فإني سآتي عن قريب إليكم لأتشرّف بمقابلة حضرتكم فإن انتظرت فمحسوبك فلك منه مزيد الشّكر وإلّا إذا لم تكن تريد الانتظار فعيّن لي وقتًا آتي فيه إلى باكر تاريخه فإني خرجتُ في هذا الوقت لشغل ضروري ومنّي على جنابكم السّلام.

مصر في ٧ سبتمبر ١٨٩٦ فلان

صديقنا وعزيزنا المحترم

بعد السؤال عن خاطركم نرجو ان تكونوا بغاية الصحة والسلامة ثم اننا نقدم لك التهنئة بقدوم اول سنة الجديدة. هذا واننا مشتاقون كثيرا لرؤياكم ومشاهدة بغداد اللطيفة في هذه الايام ايام عيد

الكبير. وسأكتب لك ايها الصديق خطاباً مطولاً في هذين اليومين لانى كنت مقصراً كُلّ التقصير وسلم لنا على جميع الاحباب والسلام.

مصر فى ٢٣ دسمبر ١٩٤٠ الصديق فلان

فى تقسيم الزمان

اليوم والليلة مقسومان ٢٤ ساعة والساعة مقسومة ٦٠ دقيقة والدقيقة مقسومة ٦٠ ثانية. وتَنقَسِم السنة إلى ١٢ شهر اوّلها يناير وشباط فى البسيطة يكون ٢٨ يوماً. والسنة الشمسيّة التى هى سنة كبيسة مركّبة من ٣٦٦ يوما واذا البسيطة ٣٦٥ يوماً. واذار ٣١ يوماً ونيسان ٣٠ يوماً ايار ٣١ يوماً وحزيران ٣٠ يوماً تموز ٣١ يوماً آب ٣١ يوماً اول ٣٠ يوماً تشرين اوّل ٣١ يوماً تشرين ثانى ٣٠ يوما وكانون اول ٣١ يوما وينايريقال له كانون ثانى وتنقسم السنة الى اربعة فصول فَصْل الرّبيع

فَصْل الصّيف فَصْل الخَريف و فَصْل الشِّتاء واما السنة القمريّة فانها مُركّبة من ٣٥٤ البسيطة والكبيسة من ٣٥٥ يوماً واما شُهورها فأسماؤها مُحَرّم صَفَر رَبيع اول ثانى جُماد الاوّل جُماد الثانى رَجَب شَعبان رَمَضان شَوّال ذو القَعدة وذو الحِجّة.

فى النباتات والاشجار

جَميعُ النباتات والاشجار لا يُمكِنها الحَركة بذاتها وإنها ثابتة فِي الأرض فِي المُضبع التى تَنشأ فيه وفيه تموت و فى غالِب النبات يَتَمَيّز فيها الجَذر والساق و الفُروع و الوَرَق والزَّهر. ومِن الزَّهر يَحصَل الثَمر ومِنه يَحصَل النّواأو البزر والنّبات الّذى عُودهُ يابس يَكُون مِنهُ الحَطب يُسَمّى شَجراً والذى عُودهُ أخضر يُسَمّى مَنبِيتاً وغالِب أجزاء النّباتات يُوخَذ الأغذِية من أثمارِها وجذورِها وكَذلك تُوخَذ منها التَدوِية النافِعة الثمينة.

الاثمار مثل الكمثرى والتفاح والخوخ والكرز والعنب والبرتقان والليمون وغيرها فهذه لها قشور تغطي لبانا ويوجد فيها نوى أو حبوب كثيرة وتكوين النوى مثل البيض له قشر وداخله لوزة فيها بزر النبات .

والخضروات هي البقلة والكرنب والخس والدبا وغيرها وتكوين هذه يكون من ليف متشابه لليف الخشب وإنما يكون أقل صلابة منه والخضروات قليلة الطعم يلزم أن يضاف لها السمن والدهن والملح والبهارات عند طبخها وتوجد أيضا حبوب دقيقة مثل القمح والذرة والشعير والبسيلة واللوبية .

في الماء

الماء ينزل من الهوى بصورة المطر ويمر نافذ وشقوق الصخور وينبع من الجبال بزيادة ماء و يجرى في مجارى على وجه الأرض وهذه المجارى

يتحد بعضها فيحدث منها الأنهر بأنواعها وهذه الأنهر نهاية مصبها البحر وهذا البحر متسع جدا وفي غاية من العمق ومياهه مالحة والماء الصافي من الكدورات أنفع للصحة من جميع المشروبات وانه ضروري لجميع الحيوانات والماء المتغير العكر فيروق بتقطيره منكوسا من قطعة فحم أو بتقطيره من بعض الأحجار ذوات المسام وفي الماء قد يوجد الهوى الذى تستنشقه الأسماك والبرد يجعل الماء جليدا والحرارة تغير صورته وتصعده بخارا .

Նմուշներ արաբ բանաստեղծություններից

قالت لي النفس أتاك الردى
وأنت في دار المعاصي مقيم
تزود التقوى فقلت اقصري
لا يحمل الزاد لدار الكريم

Աբու Նուվաս

قِفَا نَبْكِ مِنْ ذِكْرَى حَبِيبٍ وَمَنْزِلِ
بِسَقْطِ ٱللِّوَى بَيْنَ ٱلدَّخُولِ فَحَوْمَلِ

Ամրուլկայս

لَنَا ٱلْجَفَنَاتُ الغُرُّ يَلْمَعْنَ بِالضُّحَى
وَأَسْيَافُنَا يَقْطُرْنَ مِنْ نَجْدَةٍ دَمًا
وَلَدْنَا بَنِي ٱلْعَنْقَاءِ وَٱبْنَيْ مُحَرِّقٍ
فَأَكْرِمْ بِنَا خَالًا وَأَكْرِمْ بِذَا ٱبْنَمَا

إِطْرَحِ ٱلدُّنْيَا فَمِنْ عَادَاتِهَا
تَخْفِضُ ٱلْعَالِي وَيُعْلِي مَنْ سَفَلْ

لَا تَحْسَبَنْ أَنَّ بِالشِّعْرِ
مِثْلَنَا سَتَصِيرُ
فَلِلدَّجَاجَةِ رِيشٌ
لَكِنَّهَا لَا تَطِيرُ

Իբն աթ- Թահան

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ Гос. Библиотека ՀՍՍՌ-Арм ССР им. А. Мясникяна

Պետական Համալսարանի տպարան տիրաժ 75 Վ.Ց. Ն 2378

5688

ԳԻՆԸ 10 Ռ.

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0246754

11.825